ESIMESE ASTME KOHTU OTSUS (teine koda)

12. juuli 2006 *

Kohtuasjas T-253/02,

Chafiq Ayadi, elukoht Dublin (Iirimaa), esindajad: algselt *solicitor* A. Lyon, *solicitor* H. Miller, *solicitor* M. Willis-Stewart ja *barrister* S. Cox, hiljem A. Lyon, H. Miller ja S. Cox,

hageja,

versus

Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad: M. Vitsentzatos ja M. Bishop,

kostja,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

keda toetavad

Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik, esindajad: algselt J. Collins, hiljem R. Caudwell, keda abistas *barrister* S. Moore,

ning

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: C. Brown ja M. Wilderspin,

menetlusse astujad,

mille ese on nõue tühistada osaliselt nõukogu 27. mai 2002. aasta määrus (EÜ) nr 881/2002, millega kehtestatakse teatavate Osama bin Ladeni, Al-Qaida võrgu ja Talibaniga seotud isikute ja üksuste vastu suunatud eripiirangud ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 467/2001, millega keelustatakse teatavate kaupade ja teenuste eksport Afganistani, laiendatakse Afganistani rühmitusega Taliban seotud lennukeeldu ning rahaliste vahendite ja muude finantsallikate külmutamist (EÜT L 139, lk 9; ELT eriväljaanne 18/01, lk 294),

EUROOPA ÜHENDUSTE ESIMESE ASTME KOHUS (teine koda),

koosseisus: koja esimees J. Pirrung, kohtunikud N. J. Forwood ja S. Papasavvas,

kohtusekretär: ametnik J. Plingers,

arvestades kirjalikus menetluses ja 25. oktoobri 2005. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Õiguslik raamistik

1 26. juunil 1945 San Franciscos (Ameerika Ühendriigid) alla kirjutatud Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja artikli 24 lõikes 1 on sätestatud, et Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) liikmed „panevad ÜRO kiire ja efektiivse tegevuse kindlustamiseks Julgeolekunõukogule peamise vastutuse rahvusvahelise rahu ja julgeoleku säilitamise eest ning lepivad kokku selles, et oma vastutusest tulenevate kohustuste täitmisel tegutseb Julgeolekunõukogu nende nimel".

2 Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja artiklis 25 on sätestatud, et „[v]astavalt käesolevale põhikirjale nõustuvad [ÜRO] liikmed Julgeolekunõukogu otsustele alluma ja neid täitma."

3 Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja artiklis 41 on sätestatud:

„Julgeolekunõukogu võib otsustada, millised relvajõudude kasutamisega mitteseotud meetmed tuleb võtta tema otsuste täitmiseks ja ta võib nõuda organisatsiooni liikmeilt nende meetmete rakendamist. Need meetmed võivad ette näha majanduslike suhete, raudtee-, mere-, õhu-, posti-, telegraafi-, raadio- või teiste sidevahendite ühenduse täielikku või osalist katkestamist, samuti ka diplomaatiliste suhete katkestamist."

4 Vastavalt Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja artikli 48 lõikele 2 „täidavad organisatsiooni liikmed vahetult, aga ka aktsioonide teel vastavates rahvusvahelistes asutustes, mille liikmeks nad on, Julgeolekunõukogu otsuseid rahvusvahelise rahu ja julgeoleku säilitamisel".

5 Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja artikli 103 kohaselt, „[k]ui organisatsiooni liikmete kohustused käesoleva põhikirja järgi on vastuolus kohustustega, mis neil on mingi teise rahvusvahelise kokkuleppe järgi, siis on põhikirja järgsetel kohustustel ülimuslik jõud".

6 EL artikli 11 lõikes 1 on sätestatud:

„Liit määratleb ja rakendab ühise välis- ja julgeolekupoliitika, mis hõlmab kõiki välis- ja julgeolekupoliitika valdkondi ning mille eesmärgid on:

— kaitsta liidu ühiseid väärtusi, põhihuve, sõltumatust ning terviklikkust kooskõlas Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja põhimõtetega;

— tugevdada igal viisil liidu julgeolekut;

— säilitada rahu ja tugevdada rahvusvahelist julgeolekut kooskõlas [...] Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja [...] põhimõtetega [...]"

7 EÜ artiklis 301 on sätestatud:

„Kui Euroopa Liidu lepingu ühist välis- ja julgeolekupoliitikat käsitlevate sätetega kooskõlas vastu võetud ühises seisukohas või ühismeetmes on ette nähtud ühenduse tegutsemine selleks, et osaliselt või täielikult katkestada või piirata majandussuhteid ühe või mitme kolmanda riigiga, siis võtab nõukogu vajalikud kiireloomulised meetmed. Nõukogu teeb otsuse kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni ettepaneku põhjal."

8 EÜ artiklis 60 on sätestatud:

„1. Kui artiklis 301 märgitud juhtudel peetakse vajalikuks ühenduse meetmeid, võib nõukogu vastavalt artiklis 301 sätestatud menetlusele võtta asjassepuutuvate kolmandate riikide suhtes kapitali liikumise ja maksetega seotud vajalikke kiireloomulisi meetmeid.

2. Ilma et see piiraks artikli 297 kohaldamist ning niikaua kui nõukogu ei ole võtnud meetmeid lõike 1 alusel, võib liikmesriik tõsiste poliitiliste põhjuste korral ning kiireloomulisuse tõttu võtta kapitali liikumise ja maksete suhtes kolmanda riigi vastu ühepoolseid meetmeid. Komisjoni ja teisi liikmesriike informeeritakse niisugustest meetmetest hiljemalt nende jõustumise kuupäeval.

Nõukogu võib kvalifitseeritud häälteenamusega komisjoni ettepaneku põhjal otsustada, et asjassepuutuval liikmesriigil tuleb niisugused meetmed muuta või tühistada. Nõukogu eesistuja informeerib Euroopa Parlamenti igast niisugusest nõukogu otsusest."

9 EÜ artikli 307 esimeses lõigus on sätestatud:

„Käesoleva lepingu sätted ei mõjuta õigusi ja kohustusi, mis tulenevad enne 1. jaanuari 1958 või ühinevate riikide puhul enne nende ühinemise kuupäeva sõlmitud lepingutest ühe või mitme liikmesriigi ja ühe või mitme kolmanda riigi vahel."

10 Lõpetuseks, EÜ artiklis 308 on sätestatud:

„Kui ühisturu toimimise käigus peaks ühenduse mingi eesmärgi saavutamiseks osutuma vajalikuks ühenduse meede, mille jaoks käesolev leping ei ole sätestanud vajalikke volitusi, siis võtab nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal ja pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendiga ühehäälselt vastu kohased meetmed."

Vaidluse taust

11 15. oktoobril 1999 võttis Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Julgeolekunõukogu (edaspidi „Julgeolekunõukogu") vastu resolutsiooni 1267 (1999), millega mõistis muu hulgas hukka asjaolu, et Afganistani territooriumil võetakse jätkuvalt vastu ja õpetatakse välja terroriste ning valmistatakse ette terroriakte, kordas oma veendumust, et rahvusvahelise terrorismi kõrvaldamine on rahvusvahelise rahu ja julgeoleku säilitamiseks hädavajalik, ning selgitas, et Taliban jätkab Usama bin Ladeni (enamikus ühenduse institutsioonide vastuvõetud dokumentide eestikeelsetes versioonides Osama bin Laden) varjamist ning lubab temal ja temaga seotud isikutel juhtida enda kontrollitaval territooriumil terroristide väljaõppelaagreid ja kasutada Afganistani rahvusvahelise terrorismi tegevusbaasina. Selle resolutsiooni lõikes 2 nõudis Julgeolekunõukogu, et Taliban annaks nimetatud Osama bin Ladeni viivitamata üle pädevatele ametiasutustele. Selle kohustuse täitmise tagamiseks sätestab resolutsiooni 1267 (1999) lõike 4 punkt b, et kõik riigid peavad eelkõige „[k]ülmutama rahalised vahendid ja muud finantsallikad, mis on eelkõige seotud Talibanile kuuluva või tema poolt otseselt või kaudselt kontrollitava varaga või varaga, mis kuulub kõikidele Talibanile kuuluvatele või Talibani poolt kontrollitavatele järgneva lõike 6 alusel loodud komitee kindlaksmääratud ettevõtjatele või on nende ettevõtjate poolt kontrollitav, ning jälgima, et nende kodanikud või muud nende territooriumil asuvad isikud ei annaks asjaomaseid rahalisi vahendeid või muid finantsallikaid ega muid nii kindlaksmääratud rahalisi vahendeid või finantsallikaid Talibani või Talibanile kuuluvate või tema poolt

otseselt või kaudselt kontrollitavate ettevõtjate käsutusse ega nende toetuseks, välja arvatud siis, kui komitee on üksikjuhtudel teinud humanitaarvajaduste tõttu erandi." [mitteametlik tõlge]

12 Resolutsiooni 1267 (1999) lõikes 6 otsustas Julgeolekunõukogu luua vastavalt ajutiste protseduurireeglite artiklile 28 Julgeolekunõukogu komitee, mis koosneb kõikidest selle liikmetest (edaspidi „sanktsioonide komitee") ja mille ülesanne on eelkõige teostada järelevalvet lõikes 4 kehtestatud meetmete rakendamise üle liikmesriikides, teha kindlaks nimetatud lõikes 4 osutatud rahalised vahendid või muud finantsallikad ja kontrollida sama lõikega 4 kehtestatud meetmetest erandi tegemise taotlusi.

13 Arvestades, et selle resolutsiooni rakendamiseks on vaja ühenduse meetmeid, võttis nõukogu 15. novembril 1999 vastu ühise seisukoha 1999/727/ÜVJP, mis käsitleb Talibani vastu suunatud piiranguid (EÜT L 294, lk 1). Selle ühise seisukoha artikkel 2 kehtestab Julgeolekunõukogu resolutsioonis 1267 (1999) määratletud tingimustel välismaal Talibani valduses olevate rahaliste vahendite ja muude finantsallikate külmutamise.

14 14. veebruaril 2000 võttis nõukogu EÜ artiklite 60 ja 301 alusel vastu määruse (EÜ) nr 337/2000 Afganistani rühmituse Taliban vastu kehtestatud lennukeelu ning rahaliste vahendite ja muude finantsallikate külmutamise kohta (EÜT L 43, lk 1).

15 19. detsembril 2000 võttis Julgeolekunõukogu vastu resolutsiooni 1333 (2000), nõudes peamiselt, et Taliban täidaks resolutsiooni 1267 (1999), lõpetades eelkõige rahvusvahelistele terroristidele ja nende organisatsioonidele varjupaiga ja väljaõppe andmise ning andes Osama bin Ladeni tema üle õigusemõistmise eesmärgil üle

pädevatele asutustele. Julgeolekunõukogu otsustas eelkõige laiendada vastavalt resolutsioonile 1267 (1999) kehtestatud lennukeeldu ja rahaliste vahendite külmutamist. Nii sätestab resolutsiooni 1333 (2000) lõike 8 punkt c, et kõik riigid peavad eelkõige „[k]ülmutama viivitamata rahalised vahendid ja muud finantsallikad, mis kuuluvad Osama bin Ladenile ning temaga seotud [sanktsioonide komitee] kindlaksmääratud isikutele ja üksustele, sh organisatsioonile Al-Qaida, ning rahalised vahendid, mis on seotud Osama bin Ladenile ning temaga seotud isikutele ja üksustele kuuluva või nende poolt otseselt või kaudselt kontrollitava varaga, ning jälgima, et nende kodanikud või muud nende territooriumil asuvad isikud ei annaks asjaomaseid rahalisi vahendeid ja muid finantsallikaid ega muid rahalisi vahendeid või finantsallikaid Osama bin Ladeni, temaga seotud isikute või nendele kuuluvate või nende poolt otseselt või kaudselt kontrollitavate üksuste, sh organisatsiooni Al-Qaida, käsutusse ega kasutaks neid otseselt või kaudselt nende hüvanguks." [mitteametlik tõlge]

16 Samas sättes tegi Julgeolekunõukogu sanktsioonide komiteele ülesandeks koostada riikide ja regionaalsete organisatsioonide esitatud informatsiooni alusel ajakohastatud loetelu isikutest ja üksustest, kelle suhtes nimetatud komitee on kindlaks teinud, et nad on seotud Osama bin Ladeni ja organisatsiooniga Al-Qaida.

17 Resolutsiooni 1333 (2000) lõikes 17 nõudis Julgeolekunõukogu kõikidelt liikmesriikidelt ning kõikidelt rahvusvahelistelt ja regionaalsetelt organisatsioonidelt, sh ÜRO-lt ja spetsialiseerunud institutsioonidelt, nimetatud resolutsiooni sätete ranget järgimist, olenemata rahvusvaheliste lepingutega kehtestatud õigustest või kohustustest.

18 Resolutsiooni 1333 (2000) lõikes 23 otsustas Julgeolekunõukogu, et lõike 8 alusel kehtestatud meetmeid kohaldatakse kaheteistkümne kuu jooksul ning et selle ajavahemiku lõppedes otsustab ta, kas jätkata meetmete võtmist uue ajavahemiku jooksul samadel tingimustel.

19 Arvestades, et selle resolutsiooni rakendamiseks on vaja ühenduse meetmeid, võttis nõukogu 26. veebruaril 2001 vastu ühise seisukoha 2001/154/ÜVJP, mis käsitleb täiendavaid Talibani vastu suunatud piiranguid ja millega muudetakse ühist seisukohta 96/746/ÜVJP (EÜT L 57, lk 1). Selle ühise seisukoha artiklis 4 on sätestatud:

„[Resolutsioonis 1333 (2000)] sätestatud tingimustel külmutatakse Osama bin Ladeni ja [sanktsioonide komitee] piiritluse kohaselt temaga seotud isikute ja üksuste rahalised vahendid ja muud finantsallikad ning rahalisi vahendeid või muid finantsallikaid ei anta Osama bin Ladeni ja [sanktsioonide komitee] piiritluse kohaselt temaga seotud isikute ja üksuste käsutusse." [mitteametlik tõlge]

20 6. märtsil 2001 võttis nõukogu EÜ artiklite 60 ja 301 alusel vastu määruse (EÜ) nr 467/2001, millega keelustatakse teatavate kaupade ja teenuste eksport Afganistani, laiendatakse Afganistani rühmitusega Taliban seotud lennukeeldu ning rahaliste vahendite ja muude finantsallikate külmutamist ning tunnistatakse kehtetuks määrus nr 337/2000 (EÜT L 67, lk 1).

21 Selle määruse kolmandas põhjenduses on sätestatud, et resolutsioonis 1333 (2000) ettenähtud meetmed „kuuluvad asutamislepingu reguleerimisalasse, mistõttu on eelkõige konkurentsimoonutuste vältimise eesmärgil vaja ühenduse õigusakte julgeolekunõukogu asjakohaste otsuste rakendamiseks ühenduse territooriumil".

22 Määruse nr 467/2001 artikkel 1 määratleb „rahalised vahendid" ja „rahaliste vahendite külmutamise".

23 Määruse nr 467/2001 artiklis 2 on sätestatud:

„1. Külmutatakse kõik nende [sanktsioonide komitee] kindlaksmääratud ja I lisas loetletud füüsiliste või juriidiliste isikute, üksuste või organisatsioonide rahalised vahendid ja muud finantsallikad.

2. Rahalisi vahendeid või muid finantsallikaid ei anta otseselt ega kaudselt nende Talibani suhtes rakendatavate sanktsioonide komitee kindlaksmääratud ja I lisas loetletud isikute, üksuste või organisatsioonide käsutusse ega nende toetuseks.

3. Lõikeid 1 ja 2 ei kohaldata nende rahaliste vahendite ja finantsallikate suhtes, millele Talibani suhtes rakendatavate sanktsioonide komitee on teinud erandi. Sellised erandid tehakse II lisas loetletud liikmesriikide pädevate asutuste kaudu."

24 Määruse nr 467/2001 artikli 9 lõikes 2 on sätestatud, et „Talibani suhtes rakendatavate sanktsioonide komitee tehtud erandeid kohaldatakse kogu ühenduses".

25 Määruse nr 467/2001 I lisa sisaldab isikute, üksuste ja organisatsioonide loetelu, kelle suhtes rakendatakse artikliga 2 kehtestatud rahaliste vahendite külmutamist. Määruse nr 467/2001 artikli 10 lõike 1 kohaselt on komisjonil volitused muuta või täiendada nimetatud lisa kas Julgeolekunõukogu või sanktsioonide komitee otsuste alusel.

26 Määruse nr 467/2001 II lisa sisaldab eelkõige artikli 2 lõike 3 kohaldamiseks pädevate siseriiklike asutuste loetelu. Iirimaal on need asutused esiteks Central Bank of Ireland, Financial Markets Department ja teiseks Department of Foreign Affairs, Bilateral Economic Relations Section.

27 8. märtsil 2001 avaldas sanktsioonide komitee esimese kooskõlastatud loetelu üksustest ja isikutest, kellele kohaldatakse Julgeolekunõukogu resolutsioonide 1267 (1999) ja 1333 (2000) alusel rahaliste vahendite külmutamist. Seda loetelu on sestsaadik korduvalt muudetud ja täiendatud. Komisjon on sestsaadik määruse nr 467/2001 artikli 10 alusel vastu võtnud mitmeid määrusi, millega muutis või täiendas nimetatud määruse I lisa.

28 19. oktoobril 2001 avaldas sanktsioonide komitee oma 8. märtsi 2001. aasta loetelu uue *addendumi*, mis sisaldab muu hulgas järgmises kandes hageja kui Osama bin Ladeniga seostatud isiku nime:

„Bin Muhammad, Ayadi Chafiq (A.K.A. Ayadi Shafiq, Ben Muhammad; A.K.A. Ayadi Chafik, Ben Muhammad; A.K.A. Aiadi, Ben Muhammad; A.K.A. Aiady, Ben Muhammad), Helene Meyer Ring 10-1415-80809, Munich, Germany; 129 Park Road, NW8, London, England; 28 Chausse Di Lille, Moscron, Belgium; Darvingasse 1/2/58-60, Vienna, Austria; Tunisia; DOB: 21 January 1963; POB: Safais (Sfax), Tunisia".

29 Samal päeval võttis komisjon vastu määruse (EÜ) nr 2062/2001, millega kolmandat korda muudetakse määrust nr 467/2001 (EÜT L 277, lk 25). Selle määruse artikli 1 kohaselt lisati hageja nimi järgmises kandes määruse nr 467/2001 I lisale:

„Bin Muhammad, Ayadi Chafiq (alias Ayadi Shafiq, Ben Muhammad) (alias Ayadi Chafiq, Ben Muhammad) (alias Aiadi, Ben Muhammad) (alias Aiady, Ben

Muhammad), Helene Meyer Ring 10-1415-80809, Munich, Germany; 129 Park Road, NW8, London, England; 28 Chaussée de Lille, Mouscron, Belgium; Darvingasse 1/2/58-60, Vienna, Austria; Tunisia; DOB: 21 January 1963; POB: Safais (Sfax), Tunisia".

30 16. jaanuaril 2002 võttis Julgeolekunõukogu vastu resolutsiooni 1390 (2002), millega kehtestatakse meetmed Osama bin Ladeni, organisatsiooni Al-Qaida ja Talibani liikmete ning teiste nendega seotud isikute, rühmituste, ettevõtete ja üksuste vastu. See resolutsioon näeb oma lõigetes 1 ja 2 sisuliselt ette resolutsiooni 1267 (1999) lõike 4 punktis b ja resolutsiooni 1333 (2000) lõike 8 punktis c kehtestatud meetmete, eelkõige rahaliste vahendite külmutamise jätkamise. Julgeolekunõukogu vaatab vastavalt resolutsiooni 1390 (2002) lõikele 3 need meetmed läbi kaheteistkümne kuu jooksul alates nende vastuvõtmisest ja selle ajavahemiku lõppedes lubab meetmete võtmist jätkata või otsustab neid tõhustada.

31 Arvestades, et selle resolutsiooni rakendamiseks on vaja ühenduse meetmeid, võttis nõukogu 27. mail 2002 vastu ühise seisukoha 2002/402/ÜVJP, mis käsitleb Osama bin Ladeni, organisatsiooni Al-Qaida, Talibani ja teiste nendega seotud isikute, rühmituste, ettevõtjate ja üksuste vastu suunatud piiranguid ja millega tunnistatakse kehtetuks ühised seisukohad 96/746/ÜVJP, 1999/727/ÜVJP, 2001/154/ÜVJP ja 2001/771/ÜVJP (EÜT L 139, lk 4; ELT eriväljaanne 18/01, lk 292). Selle ühise seisukoha artikkel 3 määrab eelkõige sanktsioonide komitee poolt Julgeolekunõukogu resolutsioonide 1267 (1999) ja 1333 (2000) kohaselt koostatud loetelus mainitud isikute, rühmituste, ettevõtjate ja üksuste rahaliste vahendite ja muu finantsvara või majandusressursside külmutamise jätkamise.

32 27. mail 2002 võttis nõukogu EÜ artiklite 60, 301 ja 308 alusel vastu määruse (EÜ) nr 881/2002, millega kehtestatakse teatavate Osama bin Ladeni, Al-Qaida võrgu ja Talibaniga seotud isikute ja üksuste vastu suunatud eripiirangud ja tunnistatakse kehtetuks määrus nr 467/2001 (EÜT L 139, lk 9; ELT eriväljaanne 18/01, lk 294; edaspidi „vaidlustatud määrus").

33 Selle määruse neljandas põhjenduses on sätestatud, et eelkõige Julgeolekunõukogu resolutsioonis 1390 (2002) ettenähtud meetmed „kuuluvad asutamislepingu reguleerimisalasse, mistõttu on eelkõige konkurentsimoonutuste vältimise eesmärgil vaja ühenduse õigusakte julgeolekunõukogu asjakohaste otsuste rakendamiseks ühenduse territooriumil".

34 Vaidlustatud määruse artikkel 1 määratleb „rahalised vahendid" ja „rahaliste vahendite külmutami[se]" sisuliselt samamoodi nagu määruse nr 467/2001 artikkel 1. Lisaks on selles määratletud, mida tuleb mõista „majandusressursid[e]" all.

35 Vaidlustatud määruse artiklis 2 on sätestatud:

„1. Külmutatakse kõik asjaomase sanktsioonide komitee kindlaksmääratud ja I lisas loetletud füüsilistele või juriidilistele isikutele, rühmitustele või üksustele kuuluvad või nende omandis või valduses olevad rahalised vahendid ja majandusressursid.

2. Rahalisi vahendeid ei anta otseselt ega kaudselt asjaomase sanktsioonide komitee kindlaksmääratud ja I lisas loetletud füüsiliste või juriidiliste isikute, rühmituste või üksuste käsutusse [või] nende toetuseks.

3. Majandusressursse ei anta otseselt ega kaudselt asjaomase sanktsioonide komitee kindlaksmääratud ja I lisas loetletud füüsiliste või juriidiliste isikute, rühmituste või üksuste käsutusse [või] nende toetuseks viisil, mis võimaldaks neil hankida rahalisi vahendeid, kaupu või teenuseid."

36 Vaidlustatud määruse artiklis 4 on sätestatud:

„1. Keelatud on teadlikult ja tahtlikult osaleda niisuguses tegevuses, mille otsene või kaudne eesmärk või tagajärg on kõrvale hoida artikli 2 sätete täitmisest või kaasa aidata artiklis 3 nimetatud tehingutele.

2. Teave selle kohta, et käesoleva määruse sätete täitmisest hoitakse kõrvale või on kõrvale hoitud, edastatakse liikmesriikide pädevatele asutustele ja otse või kõnealuste pädevate asutuste kaudu komisjonile."

37 Vaidlustatud määruse artikli 7 lõikes 2 on sätestatud, et „[i]lma et see piiraks Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirjast tulenevaid liikmesriikide õigusi ja kohustusi, säilitab komisjon sanktsioonide komiteega kõik käesoleva määruse tõhusaks rakendamiseks vajalikud kontaktid".

38 Vaidlustatud määruse I lisa sisaldab artiklis 2 nimetatud isikute, üksuste ja rühmituste loetelu, kelle rahalised vahendid külmutatakse. See loetelu sisaldab muu hulgas hageja nime, kelle kohta on tehtud järgmine kanne:

„Bin Muhammad, Ayadi Chafiq (teise nimega Ayadi Shafiq, Ben Muhammad; teise nimega Ayadi Chafik, Ben Muhammad; teise nimega Aiadi, Ben Muhammad; teise nimega Aiady, Ben Muhammad), Helene Meyer Ring 10-1415-80809, München, Saksamaa; 129 Park Road, London NW8, Inglismaa; 28 Chaussee De Lille, Mouscron, Belgia; Darvingasse 1/2/58–60, Viin, Austria; Tuneesia; sündinud 21.1.1963 Tuneesias Safaisis (Sfaxis)."

39 20. detsembril 2002 võttis Julgeolekunõukogu vastu terrorismivastaste kohustuste rakendamise hõlbustamisele suunatud resolutsiooni 1452 (2002). Selle resolutsiooni lõige 1 näeb ette teatava hulga erandeid resolutsioonidega 1267 (1999), 1333 (2000) ja 1390 (2002) kehtestatud rahaliste vahendite ja majandusressursside külmutamise suhtes, mida riigid võivad anda humanitaarvajaduste tõttu tingimusel, et sanktsioonide komitee on need heaks kiitnud.

40 17. jaanuaril 2003 võttis Julgeolekunõukogu vastu resolutsiooni 1455 (2003), mille eesmärk on tõhustada resolutsiooni 1267 (1999) lõike 4 punktis b, resolutsiooni 1333 (2000) lõike 8 punktis c ning resolutsiooni 1390 (2002) lõigetes 1 ja 2 kehtestatud meetmete rakendamist. Neid meetmeid tõhustatakse vastavalt resolutsiooni 1455 (2003) lõikele 2 kaheteistkümne kuu pärast või vajadusel varem.

41 Arvestades, et Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1452 (2002) rakendamiseks on vaja ühenduse meetmeid, võttis nõukogu 27. veebruaril 2003 vastu ühise seisukoha 2003/140/ÜVJP, mis käsitleb erandite tegemist ühise seisukohaga 2002/402/ÜVJP kehtestatud piiravatesse meetmetesse (EÜT L 53, lk 62; ELT eriväljaanne 18/02, lk 80). Selle ühise seisukoha artikkel 1 näeb ette, et rakendades ühise seisukoha 2002/402/ÜVJP artiklis 3 kehtestatud meetmeid, näeb ühendus ette Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1452 (2002) lubatud erandite tegemise.

42 27. märtsil 2003 võttis nõukogu vastu määruse (EÜ) nr 561/2003, millega muudetakse seoses rahaliste vahendite ja majandusressursside külmutamise eranditega vaidlustatud määrust (ELT L 82, lk 1; ELT eriväljaanne 18/02, lk 91). Selle määruse neljandas põhjenduses märgib nõukogu, et resolutsiooni 1452 (2002) silmas pidades tuleb kohandada ühenduse kehtestatud meetmeid.

43 Määruse nr 561/2003 artiklis 1 on sätestatud:

„[Vaidlustatud määrusele] lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 2a

1. Artiklit 2 ei kohaldata rahaliste vahendite või majandusressursside suhtes:

a) kui mõni II lisas loetletud liikmesriikide pädevatest asutustest on huvitatud füüsilise või juriidilise isiku taotluse põhjal kindlaks teinud, et need rahalised vahendid ja majandusressursid:

i) on vajalikud põhivajaduste rahuldamiseks tehtavate kulutuste katteks, nagu toiduainete eest, üüri või hüpoteegi, ravimite ja ravikulude tasumine, maksud, kindlustusmaksed ning tasu kommunaalteenuste eest;

ii) on ette nähtud üksnes ekspertide mõistlike töötasude maksmiseks ja õigusabiteenuste pakkumisega seotud kulude hüvitamiseks;

iii) on ette nähtud üksnes tasude või teenustasude maksmiseks külmutatud rahaliste vahendite või muude majandusressursside tavapärase haldamise või säilitamise eest või

iv) on vajalikud erakorraliste kulutuste katteks ja

b) kui sellest otsusest on teavitatud ÜRO sanktsioonide komiteed ja

c) i) punkti a alapunktide i, ii või iii alusel otsustamise korral ei ole ÜRO sanktsioonide komitee sellele 48 tunni jooksul vastu vaielnud või

ii) punkti a alapunkti iv alusel otsustamise korral on ÜRO sanktsioonide komitee selle heaks kiitnud.

2. Isikud, kes soovivad kasutada lõikes 1 osutatud sätetest tulenevaid soodustusi, saadavad oma taotluse II lisas loetletud liikmesriigi asjaomasele pädevale asutusele.

II lisas loetletud pädev asutus teatab viivitamata kirjalikult taotluse rahuldamisest nii taotluse esitanud isikule kui ka teistele teadaolevalt otse seotud isikutele, asutustele või üksustele.

Pädev asutus teavitab ka teisi liikmesriike sellest, kas erandi tegemise taotlus on rahuldatud.

3. Rahaliste vahendite suhtes, mis on ühenduse piires vabastatud ja mida on ülekantud kulude katmiseks või käesoleva artikli alusel tunnustatud, ei kehtestata artikli 2 kohaseid täiendavaid piiranguid.

[...]"

44 19. mail 2003 võttis komisjon vastu määruse (EÜ) nr 866/2003, millega kaheksateistkümnendat korda muudetakse vaidlustatud määrust (ELT L 124, lk 19; ELT eriväljaanne 18/02, lk 114). Selle määruse artikli 1 ja lisa punkti 5 kohaselt muudetakse vaidlustatud määruse I lisa selliselt, et hagejat puudutav kanne (vt eespool punkt 38) asendatakse järgmise kandega:

„Ayadi Shafiq Ben Mohamed Ben Mohamed (teise nimega a) Bin Muhammad, Ayadi Chafiq, b) Ayadi Chafik, Ben Muhammad, c) Aiadi, Ben Muhammad, d) Aiady, Ben Muhammad, e) Ayadi Shafig Ben Mohamed, f) Ben Mohamed, Ayadi Chafig, g) Abou El Baraa), a) Helene Meyer Ring 10-1415-80809, München, Saksamaa, b) 129 Park Road, NW8, London, Inglismaa, c) 28 Chaussée De Lille, Moscron, Belgia, d) Darvingasse 1/2/58-60, Viin, Austria; sünniaeg: 21. märts 1963; sünnikoht: Sfax, Tuneesia; kodakondsus: Tuneesia, Bosnia, Austria; passi nr: E 423362 (välja antud 15. mail 1988 Islamabadis); riiklik isikukood: 1292931; muu teave: ema nimi Medina Abid; viibib praegu Iirimaal."

45 30. jaanuaril 2004 võttis komisjon vastu määruse (EÜ) nr 180/2004, millega kahekümne üheksandat korda muudetakse vaidlustatud määrust (ELT L 28, lk 15; ELT eriväljaanne 18/03, lk 25). Selle määruse artikli 1 ja lisa punkti 4 kohaselt muudetakse vaidlustatud määruse I lisa selliselt, et hagejat puudutav kanne (vt eespool punkt 38) asendatakse järgmise kandega:

„Ayadi Shafiq Ben Mohamed Ben Mohamed (teise nimega a) Bin Muhammad, Ayadi Chafiq, b) Ayadi Chafik, Ben Muhammad, c) Aiadi, Ben Muhammad, d) Aiady, Ben

Muhammad, e) Ayadi Shafig Ben Mohamed, f) Ben Mohamed, Ayadi Chafig, g) Abou El Baraa), a) Helene Meyer Ring 10-1415-80809, München, Saksamaa, b) 129 Park Road, NW8, London, Inglismaa, c) 28 Chaussée De Lille, Mouscron, Belgia. Sünniaeg: 21. märts 1963. Sünnikoht: Sfax, Tuneesia. Kodakondsus: a) Tuneesia, b) Bosnia. Passi nr: E 423362 (välja antud 15. mail 1988 Islamabadis). Siseriiklik isikukood: 1292931. Muu teave: ema nimi Medina Abid; viibib praegu Iirimaal."

46 30. jaanuaril 2004 võttis Julgeolekunõukogu vastu resolutsiooni 1526 (2004), milles on ühest küljest silmas peetud resolutsiooni 1267 (1999) lõike 4 punktis b, resolutsiooni 1333 (2000) lõike 8 punktis c ja resolutsiooni 1390 (2002) lõigetes 1 ja 2 sätestatud meetmete rakendamise tõhustamist ning teisest küljest sanktsioonide komitee mandaadi tugevdamist. Vastavalt resolutsiooni 1526 (2004) lõikele 3 tõhustatakse neid meetmeid veelgi 18 kuu pärast või vajadusel varem.

47 Resolutsiooni 1526 (2004) lõikes 18 on sätestatud, et Julgeolekunõukogu „soovitab tungivalt kõikidel riikidel võimalusel teatada [sanktsioonide komitee] loetelusse kantud isikutele ja üksustele nende vastu kehtestatud meetmetest, [sanktsioonide komitee] eeskirjadest ja resolutsioonist 1452 (2002)". [mitteametlik tõlge]

48 29. juulil 2005 võttis Julgeolekunõukogu vastu resolutsiooni 1617 (2005). See näeb eelkõige ette resolutsiooni 1267 (1999) lõike 4 punktis b, resolutsiooni 1333 (2000) lõike 8 punktis c ja resolutsiooni 1390 (2002) lõigetes 1 ja 2 kehtestatud meetmete rakendamise jätkamise. Vastavalt resolutsiooni 1617 (2005) lõikele 21 vaadatakse need meetmed läbi 17 kuu jooksul või vajadusel varem, eesmärgiga neid võimalikult laiendada.

49 17. jaanuaril 2006 võttis komisjon vastu määruse (EÜ) nr 76/2006, millega 61. korda muudetakse vaidlustatud määrust (ELT L 12, lk 7). Selle määruse artikli 1 ja lisa punkti 8 kohaselt muudetakse vaidlustatud määruse I lisa selliselt, et hagejat puudutav kanne (vt eespool punkt 45) asendatakse järgmise kandega:

„Shafiq Ben Mohamed Ben Mohamed Al-Ayadi (teiste nimedega a) Bin Muhammad, Ayadi Chafiq, b) Ayadi Chafik, Ben Muhammad, c) Aiadi, Ben Muhammad, d) Aiady, Ben Muhammad, e) Ayadi Shafig Ben Mohamed, f) Ben Mohamed, Ayadi Chafig, g) Abou El Baraa). Aadress: a) Helene Meyer Ring 10-1415-80809, München, Saksamaa, b) 129 Park Road, NW8, London, Inglismaa, c) 28 Chaussée De Lille, Mouscron, Belgia, d) Street of Provare 20, Sarajevo, Bosnia ja Hertsegoviina (viimane registreeritud aadress Bosnias ja Hertsegoviinas). Sünniaeg: a) 21.3.1963, b) 21.1.1963. Sünnikoht: Sfax, Tuneesia. Kodakondsus: a) Tuneesia, b) Bosnia ja Hertsegoviina. Pass nr: a) E 423362, välja antud Islamabadis 15.5.1988, b) 0841438 (Bosnia ja Hertsegoviina pass, välja antud 30.12.1998, kaotas kehtivuse 30.12.2003). Siseriiklik isikukood nr: 1292931. Muu teave: a) Belgias kasutab postkastiaadressi, b) isa nimi Mohamed, ema nimi Medina Abid; c) teadaolevalt elab Iirimaal Dublinis."

Menetlus

50 C. Ayadi esitas Esimese Astme Kohtu kantseleisse 26. augustil 2002 saabunud hagiavaldusega nõukogu ja komisjoni vastu hagi, nõudes vaidlustatud määruse osalist tühistamist.

51 Esimese Astme Kohtu kodukorra artikli 114 alusel esitas kostja Esimese Astme Kohtusse eraldi dokumendina 25. oktoobril 2002 saabunud vastuvõetamatuse vastuväite. Hageja esitas selle vastuväite kohta oma seisukoha 18. detsembril 2002.

3. veebruari 2003. aasta määrusega jättis Esimese Astme Kohus (teine koda) hagi vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata osas, milles see oli suunatud komisjoni vastu ning mõistis hagi selle osaga seotud kohtukulud välja hagejalt.

52 C. Ayadi esitas eraldi dokumendina Esimese Astme Kohtusse 13. novembril 2002 avalduse tasuta õigusabi saamiseks. Esimese Astme Kohtu teise koja esimees andis 3. veebruaril 2003 määruse C. Ayadile tasuta õigusabi andmiseks.

53 Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik esitas 8. jaanuaril 2003 Esimese Astme Kohtusse avalduse menetlusse astumiseks kostja nõuete toetuseks. Esimese Astme Kohtu teise koja esimees andis 7. veebruari 2003. aasta määrusega menetlusse astumise loa. Menetlusse astuja esitas oma seisukohad määratud tähtaja jooksul.

54 Komisjon esitas 24. juulil 2003 Esimese Astme Kohtusse avalduse menetlusse astumiseks kostja nõuete toetuseks. Esimese Astme Kohtu teise koja esimees andis 22. oktoobri 2003. aasta määrusega kodukorra artikli 116 lõike 6 alusel menetlusse astumise loa.

55 Ettekandjaks oleva kohtuniku ettekande alusel otsustas Esimese Astme Kohus (teine koda) avada suulise menetluse.

56 Poolte, välja arvatud Ühendkuningriigi, kohtukõned ja vastused Esimese Astme Kohtu küsimustele kuulati ära 25. oktoobri 2005. aasta kohtuistungil, Ühendkuningriigil lubati need jätta esitamata.

Poolte nõuded

57 Hageja palub Esimese Astme Kohtul:

— tühistada vaidlustatud määruse artikkel 2 ja artikkel 4 osas, milles see viitab artiklile 2;

— teise võimalusena tühistada hageja kohta tehtud kanne vaidlustatud määruse I lisas;

— mõista kohtukulud välja nõukogult.

58 Hageja täpsustas kohtuistungil, et tema hagi on suunatud vaidlustatud määruse vastu vaid niivõrd, kuivõrd see teda otseselt ja isiklikult puudutab, ning Esimese Astme Kohus kandis selle kohtuistungi protokolli.

59 Nõukogu, keda toetab Ühendkuningriik ja komisjon, palub Esimese Astme Kohtul:

— jätta hagi rahuldamata;

— mõista kohtukulud välja hagejalt.

Faktilised asjaolud

60 Hageja väidab, et on Tuneesia kodanik ja elab Iirimaal alates 1997. aastast koos oma abikaasaga, kes on samuti Tuneesia kodanik, ning nende kahe alaealise lapsega, kes on mõlemad Iiri kodanikud. Tema pangaarved Iirimaal ja Ühendkuningriigis külmutati nende kahe liikmesriigi nõudel. Hageja, kes tunnistab, et ta on sanktsioonide komitee poolt kindlaks määratud kui Osama bin Ladeniga seotud isik, vaidlustab selle kindlaksmääramise põhjendatuse, kuid tunnistab, et see ei ole käesoleva hagi esemeks.

Õiguslik käsitlus

1. *Vastuvõetavus*

Poolte argumendid

61 Ühendkuningriik toob oma menetlusse astuja seisukohtades esile, et hageja varad on külmutatud määrust nr 467/2001 kohaldades. Vaidlustatud määrus piirdub vaid nende varade külmutamise jätkamisega, muutmata seega kohtupraktika tähenduses märgatavalt hageja õiguslikku seisundit (Euroopa Kohtu 11. novembri 1981. aasta otsus kohtuasjas 60/81: IBM *vs.* komisjon, EKL 1981, lk 2639, punkt 9). Neil tingimustel väidab Ühendkuningriik, et hageja oleks pidanud vaidlustama määruse nr 467/2001 ning et käesolev hagi, mis on esitatud vaidlustatud määruse vastu, on hilinenud ja seega vastuvõetamatu.

62 Hageja väitis kohtuistungil, et sarnaselt Julgeolekunõukogu resolutsioonile 1333 (2000), mida rakendati määrusega nr 467/2001, oli see määrus ajaliselt rangelt piiratud (vt eespool punkt 18). Vaidlustatud määrus ei ole seevastu sarnaselt

Julgeolekunõukogu resolutsioonile 1390 (2002), mida selle määrusega rakendatakse, ajaliselt piiratud ning selles on üksnes ette nähtud läbivaatamise võimalus kaheteistkümne kuu pärast (vt eespool punkt 30). Nii muudab vaidlustatud määrus oluliselt hageja õiguslikku seisundit.

63 Nõukogu ei soovinud kohtuistungil selles küsimuses seisukohta võtta. Komisjon nõustus seevastu Ühendkuningriigi väidetega. Tema arvates ei ole Julgeolekunõukogu resolutsioonide ajutine iseloom asjakohane, eristamaks määrust nr 467/2001 vaidlustatud määrusest, kuna kõikides resolutsioonides on ette nähtud nende kohaldatavuse kaheteistkümne kuu pärast läbivaatamise kord. Asjaolu, et vaidlustatud määrus põhineb määruse nr 467/2001 omast erineval õiguslikul alusel, ei ole asjassepuutuv, kuna komisjoni arvates ei too see kaasa hageja õigusliku seisundi muutumist.

Esimese Astme Kohtu hinnang

64 Euroopa Kohtu põhikirja artikli 40 neljanda lõigu kohaselt võib menetlusse astuja oma nõuetega üksnes toetada ühe poole nõudeid. Lisaks, Esimese Astme Kohtu kodukorra artikli 116 lõike 3 kohaselt peab menetlusse astuja nõustuma kohtuasja staadiumiga menetlusse astumise ajal.

65 Nõukogu ei ole aga oma nõuete hulgas vastuvõetamatuse vastuväidet esitanud.

66 Ühendkuningriik ja komisjon ei saa seega sellist vastuvõetamatuse vastuväidet esitada ja Esimese Astme Kohus ei pea selle kohta esitatud väiteid kontrollima (vt selle kohta Euroopa Kohtu 24. märtsi 1993. aasta otsus kohtuasjas C-313/90: CIRFS jt *vs.* komisjon, EKL 1993, lk I-1125, punkt 22).

67 Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb siiski, et Esimese Astme Kohtu kodukorra artikli 113 kohaselt võib Esimese Astme Kohus igal ajal omal algatusel kaaluda, kas esineb avalikku korda puudutavaid asja läbivaatamist takistavaid asjaolusid, sh neid, millele on tähelepanu juhtinud menetlusse astujad (vt Esimese Astme Kohtu 14. aprilli 2005. aasta otsus kohtuasjas T-88/01: Sniace *vs.* komisjon, EKL 2005, lk II-1165, punkt 52 ja viidatud kohtupraktika).

68 Käesolevas asjas tõstatab menetlusse astujate esitatud vastuvõetamatuse vastuväide avalikku korda puudutava küsimuse, kuna see käsitleb hagi vastuvõetavust (Euroopa Kohtu 29. aprilli 2004. aasta otsus kohtuasjas C-298/00 P: Itaalia *vs.* komisjon, EKL 2004, lk I-4087, punkt 35). Esimese Astme Kohus võib seda seega omal algatusel kaaluda.

69 Kuigi Ühendkuningriik viitas selle vastuvõetamatuse vastuväite toetuseks eespool punktis 61 viidatud kohtuotsusele IBM *vs.* komisjon, põhineb see peamiselt Euroopa Kohtu ja Esimese Astme Kohtu väljakujunenud kohtupraktikal kinnitavate aktide kohta.

70 Selle kohtupraktika kohaselt on tühistamishagi, mis on suunatud akti vastu, mis üksnes kinnitab varasemat tähtaegselt vaidlustamata akti, vastuvõetamatu (Euroopa Kohtu 15. detsembri 1988. aasta otsus liidetud kohtuasjades 166/86 ja 220/86: Irish Cement *vs.* komisjon, EKL 1988, lk 6473, punkt 16, ning 11. jaanuari 1996. aasta otsus kohtuasjas C-480/93 P: Zunis Holding jt *vs.* komisjon, EKL 1996, lk I-1, punkt 14). Akt on üksnes varasemat akti kinnitav akt, kui see ei sisalda võrreldes varasema aktiga uusi asjaolusid ja sellele ei eelne varasema akti adressaadi olukorra läbivaatamist (Euroopa Kohtu 9. märtsi 1978. aasta otsus kohtuasjas 54/77: Herpels *vs.* komisjon, EKL 1978, lk 585, punkt 14, ja Euroopa Kohtu 7. detsembri 2004. aasta määrus kohtuasjas C-521/03: Internationaler Hilfsfonds *vs.* komisjon, kohtulahen-

dite kogumikus ei avaldata, punkt 47; Esimese Astme Kohtu 15. oktoobri 1997. aasta otsus kohtuasjas T-331/94: IPK *vs.* komisjon, EKL 1997, lk II-1665, punkt 24, ja Esimese Astme Kohtu 4. mai 1998. aasta määrus kohtuasjas T-84/97: BEUC *vs.* komisjon, EKL 1998, lk II-795, punkt 52).

71 Käesolevas asjas tuleb leida, et vaidlustatud määrus on määruse nr 467/2001 suhtes uus õigusakt ning et sellele eelnes nende määruste lisades esitatud loeteludega hõlmatud isikute olukorra läbivaatamine.

72 Esmalt, nii nende kahe määruse pealkiri kui ka preambul ja sisulised sätted erinevad oluliselt, millest piisab iseenesest selle väite ümberlükkamiseks, mille kohaselt üks ainult kinnitab teist. Nii ei vasta määruse nr 881/2002 artiklis 1 sisalduv „rahaliste vahendite" määratlus täpselt määruse nr 467/2001 artiklis 1 sisalduvale „rahaliste vahendite" määratlusele ning esimene näeb peale rahaliste vahendite külmutamise ette „majandusressursside" külmutamise, mida teises ei ole ette nähtud.

73 Lisaks on määrus nr 467/2001 vastu võetud Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1333 (2000) rakendamiseks ühenduses vastavalt ühisele seisukohale 2001/154, sellal kui vaidlustatud määrus on vastu võetud resolutsiooni 1390 (2002) rakendamiseks vastavalt ühisele seisukohale 2002/402.

74 Seega sisaldavad resolutsioon 1390 (2002) ja ühine seisukoht 2002/402 vaieldamatult uusi asjaolusid võrreldes resolutsiooniga 1333 (2000) ja ühise seisukohaga 2001/154 ning enne neid vaadati resolutsiooniga 1333 (2000) ja ühise seisukohaga 2001/154 kehtestatud olukord läbi. Sama kehtib kindlasti ka vaidlustatud määruse kohta võrreldes määrusega nr 467/2001.

75 Nii on ühise seisukoha 2002/402 kolmandas ja seitsmendas põhjenduses sätestatud, et resolutsioon 1390 (2002) „korrigeeri[b] [...] sanktsioonide kohaldamisala, need sanktsioonid hõlmavad rahaliste vahendite külmutamist", mis on võetud resolutsiooni 1333 (2000) kohaselt, ning „[s]eetõttu tuleks vastavalt resolutsioonile 1390 (2002) kohandada Euroopa Liidu piiravaid meetmeid". Samuti on vaidlustatud määruse teises ja neljandas põhjenduses sätestatud, et „Julgeolekunõukogu otsustas muu hulgas [...] korrigeerida [...] rahaliste vahendite külmutamise kohaldamisala" ning seega „on [...] vaja ühenduse õigusakte".

76 Täpsemalt, resolutsiooni 1333 (2000) lõike 23 kohaselt tuleb selles ette nähtud meetmeid kohaldada kaheteistkümne kuu jooksul ning selle ajavahemiku lõppedes peab Julgeolekunõukogu otsustama, kas Taliban on neid täitnud, ja järelikult otsustama, kas neid meetmeid tuleb uue ajavahemiku jooksul samadel tingimustel pikendada. Resolutsioon 1390 (2002) sisaldab seega võrreldes resolutsiooniga 1333 (2000) uut ja olulist asjaolu, kuna laiendab oluliselt ajalist kohaldamisala.

77 Nii muutsid resolutsioon 1390 (2002), ühine seisukoht 2002/402 ja vaidlustatud määrus vastupidi Ühendkuningriigi ja komisjoni väidetele oluliselt hageja õiguslikku seisundit. Nende aktide tagajärjel jäävad hageja rahalised vahendid külmutatuks ka pärast resolutsiooni 1333 (2000) lõikes 23 ette nähtud kaheteistkuulise ajavahemiku möödumist; samas, kui nimetatud akte ei oleks vastu võetud, oleks nimetatud resolutsioonis ette nähtud kõikide ÜRO liikmete kohustus külmutada hageja rahalised vahendid asjaomase ajavahemiku möödudes automaatselt lõppenud ning seda resolutsiooni rakendavad ühenduse õigusaktid oleksid muutunud kehtetuks.

78 Peale selle, kuigi Julgeolekunõukogu otsustas vastavalt resolutsiooni 1390 (2002) lõikele 1 „jätkata" resolutsiooniga 1333 (2000) kehtestatud meetmeid, vaatas ta need enne läbi, nagu nõudis juba selle resolutsiooni lõige 23 ning nagu seda kinnitab

resolutsiooni 1390 (2002) lõige 3, mille kohaselt „vaadatakse [selles ette nähtud meetmed] läbi" kaheteistkümne kuu pärast.

79 Lõpetuseks, määrus nr 467/2001 võeti vastu ainult EÜ artiklite 60 ja 301 alusel ajal, mil asjaomaste meetmete eesmärk oli katkestada või piirata majandussuhteid kolmanda riigiga, sellal kui vaidlustatud määrus võeti vastu EÜ artiklite 60, 301 ja 308 alusel ajal, mil nende meetmete ja kolmanda riigi territooriumi või valitseva režiimi vahel puudus juba igasugune seos. Vastupidi komisjoni poolt kohtuistungil esitatud väidetele kujutab see asjaomaste aktide õigusliku aluse muutmine — mis leidis aset, arvestades muutusi rahvusvahelises olukorras, milles hakkasid hiljem kehtima Julgeolekunõukogu kehtestatud ja ühenduse rakendatud sanktsioonid — endast uut asjaolu ja tekitab hageja olukorra läbivaatamise vajaduse. See muudab tema õiguslikku seisundit, mis lubab tal esitada oma tühistamishagi toetuseks täiesti erinevaid väiteid ja õiguslikke argumente (vt selle kohta Esimese Astme Kohtu 21. septembri 2005. aasta otsused kohtuasjas T-306/01: Yusuf ja Al Barakaat International Foundation *vs.* nõukogu ja komisjon, EKL 2005, lk II-3533, mille kohta on esitatud apellatsioonkaebus, edaspidi „kohtuotsus Yusuf", punktid 108–124 ja punktid 125–170, ning kohtuasjas T-315/01: Kadi *vs.* nõukogu ja komisjon, EKL 2005, lk II-3649, mille kohta on esitatud apellatsioonkaebus, edaspidi „kohtuotsus Kadi", punktid 87–135).

80 Sellest järeldub, et Ühendkuningriigi ja komisjoni vastuvõetamatuse vastuväide tuleb tagasi lükata.

81 Teiste hagi vastuvõetavuse tingimuste kohta tuleb samuti omal algatusel märkida, et kuna hagejat on vaidlustatud määruse I lisas nimeliselt nimetatud, on ta sellest aktist EÜ artikli 230 neljanda lõigu tähenduses otseselt ja isiklikult puudutatud, kuigi see akt on vaieldamatult üldise kohaldamisalaga (vt selle kohta kohtuotsus Yusuf, punkt 186). Käesolev hagi on seega vastuvõetav.

2. *Põhiküsimus*

82 Oma nõuete toetuseks esitab hageja sisuliselt kolm väidet, mis põhinevad esiteks nõukogu pädevuse puudumisel võtta vastu vaidlustatud määruse artiklid 2 ja 4 (edaspidi „vaidlustatud sätted") ning võimu kuritarvitamisel, teiseks subsidiaarsuse, proportsionaalsuse ja inimõiguste kaitse üldpõhimõtete rikkumisel ning kolmandaks olulise menetlusnormi rikkumisel.

Esimene väide, mis põhineb pädevuse puudumisel ning võimu kuritarvitamisel

Poolte argumendid

83 Hageja arvates ei anna EÜ artiklid 60 ja 301 nõukogule pädevust vaidlustatud sätteid vastu võtta, kuna Afganistani rühmituse Taliban valitsus kukutati enne nende vastuvõtmist. Need sätted volitasid vastu võtma ainult meetmeid eesmärgiga katkestada või piirata vajadusel valikuliselt „majanduslikke suhteid ühe või mitme kolmanda riigiga". Seega erinevalt määrusest nr 467/2001, mis nägi ette Afganistani-vastased majandussanktsioonid, oli vaidlustatud määruses silmas peetud ainult isikuid, kes on seotud Osama bin Ladeni, Al-Qaida võrgu ja Talibaniga. Viimased ei ole kolmandad riigid ega moodusta ühegi Afganistani osa valitsust.

84 EÜ artikli 308 kohta väidab hageja, et see ei anna nõukogule pädevust nõuda liikmesriikidelt isikute vastaste majandussanktsioonide kehtestamist nende põhiõigusi rikkudes. Selline pädevus on vastuolus EÜ artiklitega 60 ja 301 antud piiratud pädevusega.

85 Vaidlustatud sätete vastuvõtmine kujutab endast seega samuti EÜ artiklites 60 ja 301 sätestatud nõukogu pädevuse kuritarvitamist.

86 Nõukogu vaidleb hageja argumentidele vastu, viidates kohtuotsustele Yusuf ja Kadi.

Esimese Astme Kohtu hinnang

87 Esimese Astme Kohus on juba võtnud kohtuotsustes Yusuf (punktid 107–170) ja Kadi (punktid 87–135) seisukoha ühenduse pädevuse suhtes võtta vastu EÜ artiklite 60, 301 ja 308 alusel vaidlustatud määruses sisalduvate sätetega sarnaseid sätteid, mis näevad rahvusvahelise terrorismi vastase võitluse raames ette majandus- ja finantssanktsioone isikute vastu, ilma et nende seos kolmanda riigiga oleks kindlaks tehtud, erinevalt määruses nr 467/2001 ettenähtust.

88 Selle käigus on, nagu hageja kohtuistungil oma vastuses ühele Esimese Astme Kohtu küsimusele otseselt tunnistas, selles küsimuses käesolevas asjas esitatud poolte argumentidega sisuliselt identsetele argumentidele ammendavalt vastatud (vt analoogsete argumentide kohta, mille pooled esitasid kohtuotsuse Yusuf aluseks olnud kohtuasjas, selle kohtuotsuse punktid 80–106, ning analoogsete argumentide kohta, mille pooled esitasid kohtuotsuse Kadi aluseks olnud kohtuasjas, selle kohtuotsuse punktid 64–86).

89 Esimese Astme Kohus järeldas oma argumentatsioonis, et „institutsioonid ja Ühendkuningriik väidavad järelikult õigesti, et nõukogul oli EÜ artiklite 60, 301 ja 308 alusel pädevus võtta vastu vaidlustatud määrus, millega rakendatakse ühises

seisukohas 2002/402/ÜVJP ettenähtud majandus- ja finantssanktsioone ühenduses" (kohtuotsused Yusuf, punkt 170, ja Kadi, punkt 135).

90 Seega tuleb hageja vastuväited, mis põhinevad ühenduse pädevuse puudumisel, sisuliselt samadel põhjendustel, mis on esitatud kohtuotsustes Yusuf ja Kadi, tagasi lükata (vt ühenduse kohtu võimaluse kohta põhjendada otsust viitega sisuliselt samade küsimuste kohta tehtud varasemale kohtuotsusele Euroopa Kohtu 25. oktoobri 2005. aasta otsus kohtuasjas C-229/04: Crailsheimer Volksbank, EKL 2005, lk I-9273, punktid 47–49).

91 Mis puutub võimu kuritarvitamisel põhinevasse väitesse, mis on ainus käesolevat asja kohtuotsuste Yusuf ja Kadi aluseks olnud asjast eristada võivatest väidetest, siis see tuleb samuti tagasi lükata, kuna see on esitatud lihtsalt hageja teiste, pädevust puudutavate väidete järeldusena.

92 Seega tuleb esimene väide tervikuna tagasi lükata.

Teine väide, mis põhineb subsidiaarsuse, proportsionaalsuse ja inimõiguste kaitse üldpõhimõtete rikkumisel

Poolte argumendid

93 Väite esimeses osas kinnitas hageja, et vaidlustatud sätted rikuvad subsidiaarsuse põhimõtet, kuna need kehtestavad liikmesriikidele kohustuse võtta nende ühenduse õigusest tulenevate kohustuste kohaselt meetmeid, mille suhtes neil on rahvusvahelise õiguse alusel valikuvabadus.

94 Selle kohta väidab hageja, et Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja artiklid 25 ja 41, kui neid tõlgendada selle organisatsiooni põhimõtteid, eelkõige nimetatud põhikirja artikli 2 punktis 1 väljendatud liikmesriikide täieliku võrdsuse põhimõtet arvestades, ei kehtesta ÜRO liikmetele kohustust kohaldada üks-ühele meetmeid, mida Julgeolekunõukogu „kutsub" neid võtma. Liikmesriikidel on, vastupidi, vabadus valida, mil viisil nad sellele üleskutsele vastavad.

95 Seevastu nõukogu tõlgendusviis, mille kohaselt Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1333 (2000) lõike 8 punkt c ja lõige 17 on ÜRO liikmetele ja järelikult ühenduse institutsioonidele siduvad, on vastuolus rahvusvahelise õiguse põhinormidega, eelkõige Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peaassamblee poolt 10. detsembril 1948 vastu võetud inimõiguste ülddeklaratsiooni artiklitega 7, 8, 17, 22 ja 23, kuna see resolutsioon lubab sanktsioonide komiteel kohustada Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni liikmeid jätta tema poolt kindlaksmääratud isikud ilma kõigist finantsallikatest, ilma et huvitatud isikul oleks õigus teada selle meetme põhjuseid ja selle aluseks olevaid asjaolusid ning ilma et tal oleks juurdepääs sõltumatule organile või kohtule, kes saaks otsustada, kas see meede on põhjendatud.

96 Peale selle, isegi kui eeldada, et asjaomased resolutsioonid on liikmesriikidele siduvad, ei ole nõukogu selgitanud, miks ta pidi käesolevas asjas ise liikmesriikide asemel meetmeid võtma.

97 Väite teises osas kinnitas hageja, et vaidlustatud sätted rikuvad proportsionaalsuse põhimõtet, kuna nende tagajärg on isiku ilmajätmine kõigist sissetulekutest ja kogu sotsiaalabist ning lõppkokkuvõttes kõigist temale ja tema perekonnale vajalikest toimetulekuvahenditest. Sellised meetmed ei ole hädavajalikud, isegi mitte selleks, et jätta Osama bin Laden ressurssidest ilma.

98 Väite kolmandas osas kinnitas hageja, et vaidlustatud sätted rikuvad põhiõigusi, eelkõige Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni (edaspidi „EIÕK") 1. lisaprotokolli artiklis 1 tunnustatud omandi kasutamise õigust ning EIÕK artiklis 6 tunnustatud õigust kohtulikule kaitsele. Nende meetmete tagajärjeks on tema arvates liikmesriikide riigiõiguslike tavadega vastuolus see, et hageja on äraelamiseks sunnitud varastama, mis kujutab endast samuti EIÕK artikliga 3 keelatud alandavat kohtlemist ja keeldumist austada tema inimväärikust, mis rikub EIÕK artiklit 8.

99 Mis puutub täpsemalt omandi kasutamise õiguse väidetavasse rikkumisse, siis hageja tunnistas kohtuistungil, et seda tuleb hinnata üksnes kehtivate õigusnormide seisukohast, nagu on leitud kohtuotsustes Yusuf (punkt 287) ja Kadi (punkt 236), ning et seega tuleb arvestada konkreetsete võimalustega kehtestada rahaliste vahendite külmutamisest erandeid, mis on ette nähtud pärast käesoleva hagi esitamist vastu võetud määruses nr 561/2003.

100 Selles osas nõustus hageja sellega, et Iiri ametiasutused andsid talle tema põhivajaduste rahuldamiseks tehtavate kulutuste jaoks vajalikke sotsiaaltoetusi, nii et teda ei jäetud ilma kõigist toimetulekuallikatest ja -vahenditest. Vaidlustatud määrus, isegi pärast määruse nr 561/2003 vastuvõtmist kehtivas versioonis, ei võimaldanud tal siiski saada teisi sotsiaaltoetusi, ei lubanud tal elada normaalset elu ja muutis ta toimetuleku osas täielikult sõltuvaks Iiri riigist. Hageja väitis täpsemalt, et vaidlustatud määruse artikkel 2 ei lubanud tal kutsealal tegutseda ei töötaja ega füüsilisest isikust ettevõtjana. Nii ei antud talle taksojuhi litsentsi. Igal juhul ei ole tal võimalik rentida sõidukit või saada klientidelt tasu, kuna tegemist oleks rahaliste vahendite või majandusressursside käsutusse andmisega selle sätte tähenduses.

101 Mis puutub täpsemalt kohtuliku kaitse õiguse väidetavasse rikkumisse, siis hageja tunnistas kohtuistungil, et Esimese Astme Kohtu käesolevas asjas teostatav kohtulik kontroll peab osas, milles see puudutab kaudselt Julgeolekunõukogu asjaomaseid resolutsioone, piirduma *ius cogens*'ist tulenevatest rahvusvahelise õiguse ülimuslikest normidest kinnipidamise kontrollimisega, nagu on leitud kohtuotsustes Yusuf (punktid 276 jj) ja Kadi (punktid 225 jj).

102 Hageja väitis siiski, et järeldused, milleni Esimese Astme Kohus jõudis kohtuotsustes Yusuf (eelkõige punktides 344 ja 345) ja Kadi (eelkõige punktides 289 ja 290), ei ole käesolevale asjale ülekantavad. Ühelt poolt ei saa rahaliste vahendite külmutamist pidada vastupidi neis kahes otsuses leitule ajutiseks alalhoidlikuks meetmeks, vaid tõeliseks konfiskeerimiseks. Teiselt poolt puudub tõhus kord Julgeolekunõukogu kehtestatud rahaliste vahendite külmutamise üksikmeetmete läbivaatamiseks, nii et tema vara võib jääda külmutatuks eluks ajaks. Selle kohta väidab hageja, et ta püüdis asjatult veenda Julgeolekunõukogu muutma oma seisukohta tema suhtes. Nii esitas ta Iiri ametiasutustele kaks taotlust — 5. veebruaril ja 19. mail 2004 —, et need aitaks tal saavutada tema nime kustutamist sanktsioonide komitee loetelust. 10. oktoobri 2005. aasta kirjas teatasid need ametiasutused talle, et tema toimik oli jätkuvalt kontrollimisel, ilma et talle oleks mõista antud, et nad on tema heaks samme astunud.

103 Nõukogu, keda toetavad menetlusse astujad, vaidleb kohtuotsustele Yusuf ja Kadi viidates hageja argumentidele vastu.

Esimese Astme Kohtu hinnang

104 Esmalt tuleb kontrollida väite esimest osa ning seejärel teist ja kolmandat osa koos. Hageja põhiõiguste võimaliku rikkumise kontrollimine hõlmab tegelikult ilmtingi-

mata selle kontrollimist, kas vaidlustatud määruse eesmärki arvestades vastab see akt proportsionaalsuse põhimõttele (kohtujurist P. Léger' 22. novembri 2005. aasta ettepanek liidetud kohtuasjades C-317/04 ja C-318/04: parlament *vs.* nõukogu ja komisjon, milles otsus tehti 30. mail 2006, EKL 2006, lk I-4721, lk I-4724, punkt 107).

— Teise väite esimene osa, mis põhineb subsidiaarsuse põhimõtte rikkumisel

105 Hageja väidab sisuliselt, et isegi kui eeldada, et EÜ artiklid 60, 301 ja 308 õigustavad ühenduse põhimõttelist pädevust võtta vastu selliseid meetmeid nagu käesolevas asjas (esimese väite esemeks olev küsimus), suudavad siiski liikmesriigid paremini hinnata, milliseid konkreetseid meetmeid nõuab ühe Julgeolekunõukogu resolutsiooni rakendamine. Vaidlustatud määruse vastuvõtmisega rikkus nõukogu nende valikuvabadust ja subsidiaarsuse põhimõtet.

106 Selle kohta tuleb meelde tuletada, et subsidiaarsuse põhimõte on sätestatud EÜ artikli 5 teises lõigus, mille kohaselt valdkondades, mis ei kuulu ühenduse ainupädevusse, võtab ühendus kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega meetmeid ainult niisuguses ulatuses ja siis, kui liikmesriigid ei suuda täielikult saavutada kavandatava meetme eesmärke ning seetõttu võib neid kavandatava meetme ulatuse või toime tõttu paremini saavutada ühenduse tasandil.

107 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt kontrollib ühenduste kohus ühenduse õigusaktide õiguspärasust selle üldpõhimõtte seisukohast (vt selle kohta Euroopa Kohtu 10. detsembri 2002. aasta otsus kohtuasjas C-491/01: British American Tobacco (Investments) ja Imperial Tobacco, EKL 2002, lk I-11453, punktid 177–185, ja 14. aprilli 2005. aasta otsus kohtuasjas C-110/03: Belgia *vs.* komisjon, EKL 2005, lk I-2801, punkt 58; Esimese Astme Kohtu 23. oktoobri 2003. aasta otsus kohtuasjas T-65/98: Van den Bergh Foods *vs.* komisjon, EKL 2003, lk II-4653, punktid 197 ja 198).

108 Esimese Astme Kohus leiab siiski, et sellele üldpõhimõttele ei saa EÜ artiklite 60 ja 301 kohaldamisalas tugineda, isegi kui eeldada, et see ei kuulu ühenduse ainupädevuse valdkonda (vt selle kohta EÜ artikli 60 lõige 2).

109 Järelikult, mis puutub majanduslike suhete katkestamisse ja vähendamisse kolmandate riikidega, siis näevad need sätted ise ette ühenduse sekkumise, kui tema meetmeid „peetakse vajalikuks" ühises seisukohas või ühistegevuses, mis on vastu võetud EL lepingu ühist välis- ja julgeolekupoliitikat (ÜVJP) käsitlevate sätete alusel.

110 Nii annab EÜ asutamisleping liidule EÜ artiklite 60 ja 301 kohaldamisalas pädevuse kindlaks teha, et on vaja ühenduse meetmeid. Sellise kindlakstegemise suhtes kehtib liidu kaalutlusõigus. See välistab isikute õiguse vaidlustada EÜ artikli 5 teises lõigus väljendatud subsidiaarsuse põhimõtte alusel vastavalt ühisele seisukohale või liidu ÜVJP ühistegevusele järgnevalt võetud ühenduse meetme õiguspärasust.

111 Peale selle, kuna Esimese Astme Kohus tunnistas kohtuotsustes Yusuf (punktid 158 jj) ja Kadi (punktid 122 jj), et EÜ artiklite 60 ja 301 kohaldamisala saab, tuginedes täiendava õigusliku alusena EÜ artiklile 308, majandus- ja finantssanktsioonide võtmiseks rahvusvahelise terrorismi vastase võitluse raames isikute vastu laiendada, ilma et nende seos kolmanda riigiga oleks kindlaks tehtud, siis sellest tuleneb kindlasti, et sel alusel, vastavalt ühisele seisukohale või liidu ÜVJP ühistegevusele võetud ühenduse meetmete õiguspärasust ei saa isikud subsidiaarsuse põhimõtte seisukohast vaidlustada.

112 Igal juhul, isegi kui eeldada, et subsidiaarsuse põhimõte on kohaldatav sellistes tingimustes nagu käesolevas asjas, on ilmselge, et Julgeolekunõukogu resolutsioonide — mis on siduvad vahet tegemata kõikidele ÜRO liikmetele — ühetaoline rakendamine liikmesriikides on paremini saavutatav ühenduse kui siseriiklikul tasandil.

113 Lõpetuseks, mis puutub väitesse, mille kohaselt nõukogu olevat rikkunud liikmesriikide valikuvabadust, siis nõukogu rõhutas õigustatult, et ühine seisukoht 2002/402 väljendab liikmesriikide ühist arvamust, mille kohaselt Julgeolekunõukogu kehtestatud rahaliste vahendite külmutamise rakendamiseks oli vaja ühenduse meetmeid. Nagu märgib Ühendkuningriik, valisid liikmesriigid ise, et nad täidavad oma Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirjast tulenevaid kohustusi ühenduse õigusakti kaudu, järelikult ei saa nõukogule ette heita, et ta oleks nende valikuvabadust nende tahet järgides rikkunud.

114 Teise väite esimene osa tuleb seega tagasi lükata.

— Teise väite teine ja kolmas osa, mis põhinevad proportsionaalsuse ja inimõiguste kaitse põhimõtete rikkumisel

115 Esimese Astme Kohus on juba võtnud kohtuotsustes Yusuf (punktid 226–346) ja Kadi (punktid 176–291) seisukoha kõigis õigusküsimustes, mille pooled esitavad käesoleva hagi teise väite teises ja kolmandas osas, välja arvatud ainsa erandina spetsiifiline õigusküsimus, mida käsitletakse edaspidi punktis 156.

116 Neis küsimustes leidis Esimese Astme Kohus eelkõige järgmist:

— rahvusvahelise õiguse seisukohast on Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirjast tulenevad ÜRO liikmete kohustused vaieldamatult ülimuslikud kõikide teiste siseriiklikust õigusest või rahvusvahelisest tavaõigusest tulenevate kohustuste suhtes, sh Euroopa Nõukogu liikmesriikide EIÕK-st tulenevate kohustuste suhtes, samuti ühenduse liikmesriikide EÜ asutamislepingust tulenevate kohustuste suhtes (kohtuotsused Yusuf, punkt 231, ja Kadi, punkt 181);

— see ülimuslikkus laieneb Julgeolekunõukogu resolutsioonis sisalduvatele otsustele vastavalt Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja artiklile 25 (kohtuotsused Yusuf, punkt 234, ja Kadi, punkt 184);

— kuigi ühendus ei ole ÜRO liige, tuleb teda lugeda Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirjast tulenevate kohustustega vastavalt oma asutamislepingule sama moodi seotuks kui tema liikmesriike (kohtuotsused Yusuf, punkt 243, ja Kadi, punkt 193);

— ühendus ei tohi ühelt poolt rikkuda tema liikmesriikide jaoks kehtivaid Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirjast tulenevaid kohustusi ega takistada nende täitmist ning teiselt poolt peab ta isegi vastavalt tema enda asutamislepingule oma pädevuse teostamisel vastu võtma kõik vajalikud sätted, et tema liikmesriigid saaks oma kohustusi täita (kohtuotsused Yusuf, punkt 254, ja Kadi, punkt 204);

— järelikult tuleb vaidlustatud määruse vastu esitatud hagejate argumendid, mis põhinevad ühelt poolt ühenduse õiguskorra autonoomsusel võrreldes Ühinenud

Rahvaste Organisatsioonist tuleneva õiguskorraga ning teiselt poolt vajadusel võtta Julgeolekunõukogu resolutsioonid üle liikmesriikide siseriiklikusse õiguskorda vastavalt nende põhiseaduslikele sätetele ja õiguse üldpõhimõtetele, tagasi lükata (kohtuotsused Yusuf, punkt 258, ja Kadi, punkt 208);

— vaidlustatud määrus, mis võeti vastu ühist seisukohta 2002/402 arvestades, kujutab endast liikmesriikidel ÜRO liikmetena tekkinud kohustuse rakendamist viia vajadusel ühenduse akti vastuvõtmise teel ellu sanktsioonid Osama bin Ladeni, Al-Qaida võrgu, Talibani ning teiste nendega seotud isikute, rühmituste, ettevõtjate ja üksuste vastu, mis on kehtestatud ning mida on seejärel tugevdatud mitmete Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja VII peatüki alusel vastu võetud Julgeolekunõukogu resolutsioonidega (kohtuotsused Yusuf, punkt 264, ja Kadi, punkt 213);

— selles kontekstis tegutsesid institutsioonid piiratud pädevuse alusel, nii et neil puudus igasugune iseseisev kaalutlusruum (kohtuotsused Yusuf, punkt 265, ja Kadi, punkt 214);

— eespool väljendatud kaalutlusi arvestades ei saa ei rahvusvahelisele õigusele ega ühenduse õigusele tuginedes, võttes arvesse ühenduse õiguskorras tunnustatud põhiõiguste kaitse standardit, õigustada Esimese Astme Kohtu pädevust kontrollida kaudselt Julgeolekunõukogu või sanktsioonide komitee otsuste õiguspärasust (kohtuotsused Yusuf, punkt 272, ja Kadi, punkt 221);

— Julgeolekunõukogu asjaomased resolutsioonid ei allu seega põhimõtteliselt Esimese Astme Kohtu kontrollile ja tal ei ole lubatud vaidlustada kas või

kaudselt nende õiguspärasust ühenduse õiguse seisukohast; vastupidi, Esimese Astme Kohus peab seda õigust igal võimalusel tõlgendama ja kohaldama kooskõlas liikmesriikide Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirjast tulenevate kohustustega (kohtuotsused Yusuf, punkt 276, ja Kadi, punkt 225);

— Esimese Astme Kohtul on siiski õigus kaudselt kontrollida Julgeolekunõukogu asjaomaste resolutsioonide õiguspärasust nende vastavuse seisukohast *ius cogens*'ile, mida tuleb mõista kui rahvusvahelist avalikku korda, mis kehtib kõikide rahvusvahelise õiguse subjektide, sh ÜRO instantside suhtes, ning millest on keelatud kõrvale kalduda (kohtuotsused Yusuf, punkt 277, ja Kadi, punkt 226);

— vaidlustatud määrusega ette nähtud rahaliste vahendite külmutamine ei riku ei huvitatud isikute põhiõigust omandi kasutamisele ega proportsionaalsuse üldpõhimõtet, arvestades *ius cogens*'ist tulenevat inimese põhiõiguste üldise kaitse standardit (kohtuotsused Yusuf, punktid 288 ja 289, ja Kadi, punktid 237 ja 238);

— kuna Julgeolekunõukogu asjaomased resolutsioonid ei näe ette huvitatud isikute eelnevat ärakuulamist sanktsioonide komitees enne nende kandmist vaidlusalusesse loetelusse ning tundub, et üheski rahvusvahelise avaliku korra üldkohustuslikus normis ei ole vaidluse tingimustes sellist ärakuulamist nõutud, tuleb sellise õiguse väidetaval rikkumisel põhinevad argumendid tagasi lükata (kohtuotsused Yusuf, punktid 306, 307 ja 321, ja Kadi, punktid 261 ja 268);

— neil asjaoludel, mille puhul on tegemist huvitatud isikute vara käsutamise piiranguid allesjätva meetme vaidlustamisega, ei nõua huvitatud isikute põhiõiguste austamine, et neile teatataks nende vastu esitatud faktidest ja

tõenditest, kui Julgeolekunõukogu või selle sanktsioonide komitee leiavad, et rahvusvahelise üldsuse julgeolekut puudutavad huvid on sellega vastuolus (kohtuotsused Yusuf, punkt 320, ja Kadi, punkt 274);

— ühenduse institutsioonid ei pidanud ka hagejaid enne vaidlustatud määruse vastuvõtmist (kohtuotsus Yusuf, punkt 329) ega selle vastuvõtmise ja rakendamise kontekstis ära kuulama (kohtuotsus Kadi, punkt 259);

— vaidlustatud määruse tühistamisele suunatud hagi raames teostab Esimese Astme Kohus täielikku kontrolli selle määruse õiguspärasuse üle, mis käsitleb seda, kas ühenduse institutsioonid on kinni pidanud pädevusnormidest ja välise õiguspärasuse normidest ning nende tegevusele kohaldatavatest olulistest menetlusnormidest; Esimese Astme Kohus kontrollib samuti vaidlustatud määruse õiguspärasust Julgeolekunõukogu resolutsioonide seisukohast, mida selle määrusega on rakendatud, eelkõige formaalse ja materiaalse vastavuse, sisemise ühtsuse ning proportsionaalsuse seisukohast; Esimese Astme Kohus kontrollib veel vaidlustatud määruse õiguspärasust ja kaudselt Julgeolekunõukogu asjaomaste resolutsioonide õiguspärasust *ius cogens*'ist tulenevate rahvusvahelise õiguse ülimuslike normide, eelkõige inimõiguste üldisele kaitsele suunatud kohustuslike normide seisukohast (kohtuotsused Yusuf, punktid 334, 335 ja 337, ning Kadi, punktid 279, 280 ja 282);

— seevastu ei kuulu Esimese Astme Kohtu pädevusse kaudselt kontrollida, kas Julgeolekunõukogu asjaomased resolutsioonid ise on kooskõlas ühenduse õiguskorras kaitstud põhiõigustega; lisaks ei kuulu Esimese Astme Kohtu pädevusse nõukogu poolt tema kehtestatud meetmete toetuseks esitatud faktide ja tõendite hindamisvigade olemasolu kontrollimine ega selle punkti eelmises lõigus määratletud piirides nende meetmete vajalikkuse ja proportsionaalsuse

kaudne kontrollimine (kohtuotsused Yusuf, punktid 338 ja 339, ning Kadi, punktid 283 ja 284);

— neil tingimustel puudub hagejatel igasugune kohtusse pöördumise võimalus, kuna Julgeolekunõukogu ei ole pidanud vajalikuks sõltumatu rahvusvahelise kohtu loomist, mille ülesanne oleks sanktsioonide komitee üksikotsuste vastu suunatud hagide kohta otsuste tegemine nii fakti- kui ka õigusküsimustes (kohtuotsused Yusuf, punkt 340, ja Kadi, punkt 285);

— eelmises lõigus esile toodud lünk hagejate kohtulikus kaitses ei ole iseenesest *ius cogens*'iga vastuolus, kuna: a) kohtuliku kaitse õigus ei ole absoluutne; b) käesolevas asjas huvitatud isikute kohtuliku kaitse õiguse piiramine — mis tuleneb kohtulikust immuniteedist, mis kehtib põhimõtteliselt Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni liikmesriikide siseriiklikus õiguskorras Julgeolekunõukogu poolt Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja VII peatüki alusel asjakohaste rahvusvahelise õiguse põhimõtetega kooskõlas vastu võetud resolutsioonide suhtes — on sellele õigusele omane; c) selline piiramine on põhjendatud nii Julgeolekunõukogu poolt Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja VII peatüki alusel vastuvõetavate otsuste eripära kui ka edendatava seadusliku eesmärgiga, ning d) rahvusvahelise kohtuinstantsi puudumisel, mis oleks pädev kontrollima Julgeolekunõukogu aktide õiguspärasust, on sellise organi nagu sanktsioonide komitee loomine ning tekstides ettenähtud võimalus pöörduda selle poole igal ajal kõikide üksikjuhtumite läbivaatamiseks menetluse kohaselt, millesse on kaasatud asjasse puutuvad valitsused, muu mõistlik vahend, et kaitsta piisavalt hagejate *ius cogens*'is tunnustatud põhiõigusi (kohtuotsused Yusuf, punktid 341–345, ja Kadi, punktid 286–290);

— järelikult tuleb vaidlustatud määruse vastu esitatud ja tõhusa kohtuliku kaitse õiguse rikkumisel põhinevad argumendid tagasi lükata (kohtuotsused Yusuf, punkt 346, ja Kadi, punkt 291).

117 Nagu hageja kohtuistungil tunnistas, vastas Esimese Astme Kohus selles küsimuses käesolevas asjas poolte kirjalikes menetlusdokumentides teise väite teise ja kolmanda osa raames esitatud argumentidega sisuliselt identsetele õiguslikele argumentidele kohtuasjade Yusuf ja Kadi käsitlemisel ammendavalt (vt analoogsete argumentide kohta, mille pooled esitasid kohtuotsuse Yusuf aluseks olnud kohtuasjas, selle kohtuotsuse punktid 190–225, ning analoogsete argumentide kohta, mille pooled esitasid kohtuotsuse Kadi aluseks olnud kohtuasjas, selle kohtuotsuse punktid 138–175). Ennekõike kehtib see hageja argumentide kohta seoses sellega, et väidetavalt ei ole Julgeolekunõukogu resolutsioonid liikmesriikidele siduvad (eespool punkt 94), asjaomaste resolutsioonide väidetava vastuoluga inimõiguste kaitset puudutavate rahvusvahelise õiguse põhinormidega (eespool punkt 95) ja EIÕK-ga tagatud põhiõiguste väidetava rikkumisega (eespool punkt 98), eelkõige proportsionaalsuse (eespool punkt 97) ja tõhusa kohtuliku kaitse õiguse (eespool punkt 101) seisukohast.

118 Siiski tuleb hageja poolt kohtuistungil täpsustatud argumentidele — mis käsitlevad ühelt poolt määrusega nr 561/2003 ette nähtud rahaliste vahendite külmutamise erandite väidetavat ebaefektiivsust eelkõige selles osas, mis puudutab kutsealast tegevust (eespool punktid 99 ja 100), ja teiselt poolt järelduste, milleni Esimese Astme Kohus jõudis kohtuotsustes Yusuf ja Kadi ning mis puudutavad huvitatud isikute õiguslikus kaitses tuvastatud lünga vastavust *ius cogens*'ile, väidetavat asjassepuutumatust käesolevas asjas (eespool punktid 101 ja 102) — vastamiseks lisada järgmist.

119 Mis puutub esiteks rahaliste vahendite külmutamise erandite väidetavasse ebaefektiivsusesse, siis tuleb meelde tuletada, et vaidlustatud määruse artikkel 2a, mis lisati nimetatud määrusele määrusega nr 561/2003, mis võeti vastu pärast Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1452 (2002), näeb teiste erandite hulgas ette, et liikmesriikide pädevad asutused otsustavad huvitatud isiku taotluse põhjal ning kui sanktsioonide komitee ei ole sellele selgelt vastu vaielnud, et rahaliste vahendite või majandusressursside külmutamist ei kohaldata rahalistele vahenditele või majandusressurssidele, mille kohta nad on kindlaks teinud, et need „on vajalikud

põhivajaduste rahuldamiseks tehtavate kulutuste katteks, nagu toiduainete eest, üüri või hüpoteegi, ravimite ja ravikulude tasumine, maksud, kindlustusmaksed ning tasu kommunaalteenuste eest" (vt eespool punkt 43). Sõna „nagu" kasutamine, mis on üle võetud resolutsioonist 1452 (2002), viitab sellele, et ei see resolutsioon ega määrus nr 561/2003 ei loetle piiravalt ja ammendavalt „põhivajaduste rahuldamiseks tehtavaid kulutusi", mille suhtes võidakse rahaliste vahendite külmutamisest erandeid teha. Sellele määratlusele vastata võivate kulutuste kindlakstegemine on seega jäetud suures osas siseriiklike pädevate asutuste otsustada, kes vastutavad sanktsioonide komitee järelevalve all vaidlustatud määruse rakendamise eest. Peale selle võib rahalised vahendid, mis on vajalikud ükskõik milliste muude „erakorraliste kulutuste" katteks, vabastada sanktsioonide komitee selgel loal.

120 On selge, et Iirimaa taotles vastavalt neile sätetele sanktsioonide komitee luba ja sai selle augustis 2003 selleks, et hagejale saaks välja maksta sotsiaaltoetusi, mis kataks tema ja tema perekonna põhivajadused. Detsembris 2003 lubas sanktsioonide komitee Iirimaal tõsta hagejale nii makstud toetuste suurust, arvestades Iirimaa riigieelarve tulude tõusu. See kinnitab, et kaugel sellest, et selle meetme ese või tagajärg oleks hageja ebainimlik või alandav kohtlemine, on tema rahaliste vahendite külmutamisel nii palju kui võimalik arvesse võetud tema põhivajadusi ja põhiõigusi (vt selle kohta kohtuotsused Yusuf, punktid 291 ja 312, ja Kadi, punktid 240 ja 265).

121 Lisaks tuleb muidugi tunnistada, et hageja rahaliste vahendite külmutamine, välja arvatud vaidlustatud määruse artiklis 2a ette nähtud erandid, kujutab endast eriti drastilist meedet tema suhtes, mis võib isegi takistada tal elamast normaalset sotsiaalset elu ja muuta ta täielikult sõltuvaks Iiri ametiasutuste antud sotsiaalabist.

122 Siiski tuleb meelde tuletada, et see meede kujutab endast üht osa sanktsioonidest, mis on kehtestatud Julgeolekunõukogu poolt Osama bin Ladeni, Al-Qaida võrgu, Talibani ja teiste seotud isikute, rühmituste, ettevõtjate ja üksuste vastu eesmärgiga eelkõige ennetada selliste terrorirünnakute kordumist, mis pandi toime Ameerika Ühendriikides 11. septembril 2001 (kohtuotsused Yusuf, punktid 295 ja 297, ja Kadi, punktid 244 ja 246).

123 Seega on kõikidel seda liiki sanktsioonimeetmetel nende määratlusest tulenevalt tagajärjed, mis mõjutavad omandiõigusi ja ametialase tegevuse vabadust, tekitades nii kahju isikutele, kellel puudub igasugune vastutus olukorra eest, mis viis sanktsioonide kehtestamiseni (Euroopa Kohtu 30. juuli 1996. aasta otsus kohtuasjas C-84/95: Bosphorus, EKL 1996, lk I-3953, punkt 22). Eesmärkide, milleks need sanktsioonid on ette nähtud, olulisus õigustab siiski neid mõne isiku jaoks isegi oluliselt negatiivseid tagajärgi (eespool viidatud kohtuotsus Bosphorus, punkt 23).

124 Eespool punktis 123 viidatud kohtuotsuses Bosphorus otsustas Euroopa Kohus, et lennumasina arestimine, mis kuulub isikule, kelle asukoht on Jugoslaavia Föderatiivses Vabariigis, kuid mis on antud rendile „süütule" ja heausklikule välismaa ettevõtjale, ei olnud ühenduse õiguses tunnustatud põhiõigustega vastuolus, arvestades rahvusvahelise üldsuse üldise huvi põhieesmärki lõpetada sõjaolukord regioonis ning inimõiguste ja rahvusvahelise humanitaarõiguse massilised rikkumised Bosnia ja Hertsegoviina Vabariigis. Ka Euroopa Inimõiguste Kohus leidis 30. juuni 2005. aasta otsuses kohtuasjas nr 45036/98: Bosphorus *vs.* Iirimaa (*Receuil des arrêts et décisions*'is veel avaldamata), et asjaomase lennumasina arestimine ei rikkunud EIÕK-d (punkt 167), arvestades eelkõige vaidlusaluse sekkumise olemust ning arestimise ja sanktsioonide korra aluseks olevat üldist huvi (punkt 166).

125 Käesolevas asjas tuleb veelgi olulisemal põhjusel otsustada, et isikute, kelle kohta Julgeolekunõukogu on kindlaks teinud, et nad on seotud Osama bin Ladeni, Al-

Qaida võrgu ja Talibaniga, rahaliste vahendite, finantsvara ja muude majandusressursside külmutamine ei ole vastuolus *ius cogens*'ist tulenevate inimese põhiõigustega, arvestades rahvusvahelise üldise huvi eesmärki võidelda kõikide vahenditega, kooskõlas Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirjaga, rahvusvahelise rahu ja julgeoleku ohu vastu, mida tekitavad terroriaktid (vt selle kohta kohtuotsused Yusuf, punkt 298, ja Kadi, punkt 247).

126 Peale selle tuleb täheldada, et vaidlustatud määrus ja Julgeolekunõukogu resolutsioonid, mida selle määrusega rakendatakse, ei takista asjaolusid arvestades hagejal tegutseda ametialal ning elada rahuldavalt pere- ja sotsiaalelu. Nii ei ole vastavalt kohtuistungil esitatud nõukogu tõlgendusele, millega tuleb nõustuda, selliste külmutatud majandusressursside nagu elumaja või sõiduauto kasutamine rangelt isiklikul otstarbel iseenesest nende aktidega keelatud. Sama kehtib *a fortiori* ka esmatarbekaupade suhtes.

127 Samuti tuleb nõustuda nõukogu kohtuistungil esitatud väitega, mille kohaselt vaidlustatud määrus ja Julgeolekunõukogu resolutsioonid, mida selle määrusega rakendatakse, ei takista iseenesest, vastupidi hageja väitele, tal kutsealal tegutseda kas töötaja või füüsilisest isikust ettevõtjana, vaid mõjutavad oluliselt sellisest tegevusest saadavaid sissetulekuid.

128 Esiteks ei käsitle järelikult ükski nende aktide säte konkreetselt sellist tegevust nii, et seda keelata või reguleerida.

129 Teiseks ei ole asjaomaste aktide eesmärk takistada rahaliste vahendite ja majandusressursside omandamist huvitatud isikute poolt, vaid need piirduvad nende isikute rahaliste vahendite ja majandusressursside külmutamise kehtestamisega ning nende isikute käsutusse või toetuseks andmise takistamisega, välja arvatud rangelt isiklikel eesmärkidel, nagu on öeldud eespool punktis 126. Järelikult reguleeritakse nende aktidega mitte niivõrd kutsealal tegutsemist kas töötaja või füüsilisest isikust ettevõtjana, kuivõrd sellest tegevusest saadavate sissetulekute vaba kasutamist.

130 Kolmandaks lubab vaidlustatud määruse artikkel 2a nimetatud määruse artiklit 2 mitte kohaldada tingimusel, et see säte määratleb kõik rahaliste vahendite või majandusressursside liigid, sh seega kutsealal tegutsemiseks kas töötaja või füüsilisest isikust ettevõtjana vajalikud majandusressursid ja sellise tegevuse raames saadud või saadavad rahalised vahendid. Kuigi artikkel 2a on artikli 2 suhtes erandsäte, ei tohi seda tõlgendada kitsalt, arvestades humanitaarset eesmärki, mida sellega selgelt edendatakse.

131 Nii võidakse käesolevas asjas nii hagejale antava taksojuhi litsentsi ja tema poolt sõiduauto rentimise kui „majandusressursi" kui ka ametialaste sissetulekute kui „rahaliste vahendite" suhtes taksojuhi tegevusest põhimõtteliselt kohaldada erandit hageja rahaliste vahendite ja majandusressursside külmutamisest vajadusel vaidlustatud määruse II lisas nimetatud liikmesriikide ühe pädeva asutuse või sanktsioonide komitee kehtestatud tingimustel ja piirides.

132 Siiski, nagu nõukogu märkis kohtuistungil, peavad need siseriiklikud asutused, kes saavad paremini arvesse võtta iga juhtumi konkreetseid asjaolusid, esiteks kindlaks

tegema, et sellist erandit saab teha, ning seejärel hoolitsema selle kontrolli ja rakendamise eest huvitatud isiku rahaliste vahendite külmutamist silmas pidades. Nii võib nimetatud asutustel olla käesolevas asjas kohustus teostada kontrolli, et kindlaks teha, et hageja taksojuhitegevusest saadud sissetulekud ei ületa piiri, mida peetakse vajalikuks tema põhivajaduste rahuldamiseks tehtavate kulutuste katteks. Seevastu nimetatud asutuste võimalik keeldumine anda hagejale taksojuhilitsentsi tema põhi- või erakorralisi vajadusi arvesse võtmata ning konsulteerimata sanktsioonide komiteega tuleneks *a priori* vaidlustatud määruse ebaõigest tõlgendamisest või kohaldamisest.

133 Neil tingimustel ei ole enam põhjust vaidlustada Esimese Astme Kohtu kohtuotsustes Yusuf ja Kadi esitatud seisukohta hageja poolt täpsemalt kohtuistungil esitatud argumentide osas, mis pudutavad määrusega nr 561/2003 ette nähtud rahaliste vahendite külmutamise erandite väidetavat ebaefektiivsust.

134 Mis puutub teiseks järelduste — milleni Esimese Astme Kohus jõudis kohtuotsustes Yusuf ja Kadi ja mis puudutavad huvitatud isikute õiguslikus kaitses tuvastatud lünga vastavust *ius cogens*'ile — väidetavasse asjassepuutumatusse käesolevas asjas, siis hageja leidis ühelt poolt, et tema rahaliste vahendite külmutamine on konfiskeeriva iseloomuga, ning teiselt poolt, et Julgeolekunõukogu kehtestatud ja vaidlustatud määrusega rakendatud rahaliste vahendite külmutamise üksikmeetmete läbivaatamise kord on ebaefektiivne.

135 Esiteks, hageja rahaliste vahendite külmutamise väidetavalt konfiskeeriva iseloomu kohta tuleb meelde tuletada, et Esimese Astme Kohus leidis kohtuotsustes Yusuf (punkt 299) ja Kadi (punkt 248), et rahaliste vahendite külmutamine on alalhoidlik meede, mis erinevalt konfiskeerimisest ei piira huvitatud isikute finantsvara suhtes kehtiva omandiõiguse sisu ennast, vaid ainult nende kasutamist. Sellise meetme *ius*

cogens'ile vastavuse kontrollimisel osas, milles see ei ole kohtulikule kontrollile allutatud, omistas Esimese Astme Kohus lisaks olulist tähtsust asjaolule, et Julgeolekunõukogu poolt üksteise järel vastu võetud resolutsioonid ei näe kaugeltki ette piiramatu või määratlemata tähtajaga kohaldatavaid meetmeid, vaid neis on alati pärast 12 või kõige rohkem 18 kuu möödumist ette nähtud nende meetmete jätkamise läbivaatamise kord (kohtuotsused Yusuf, punkt 344, ja Kadi, punkt 289).

136 Seega ei esitanud hageja ühtegi asjaolu või argumenti, mis oleks võinud seada kahtluse alla nende järelduste põhjendatuse käesolevas asjas. Vastupidi, neid järeldusi kinnitas vahepeal asjaolu, et nelja varasema resolutsiooni eeskujul (vt eespool punktid 18, 30, 40 ja 46) nägi resolutsioon 1617 (2005), mis võeti vastu 29. juulil 2005, s.o eelnevas resolutsioonis 1526 (2004) ette nähtud 18-kuulise maksimaalse tähtaja jooksul, uuesti ette, et meetmed vaadatakse läbi „17 kuu jooksul või varem" (vt eespool punkt 48).

137 Teiseks, Julgeolekunõukogu otsustatud ja vaidlustatud määrusega rakendatud rahaliste vahendite külmutamise üksikmeetmete läbivaatamise korra tõhususe kohta tuleb meelde tuletada peale eespool punktis 116 kokku võetud järelduste, et Esimese Astme Kohus tõi kohtuotsustes Yusuf (punktid 309 jj) ja Kadi (punktid 262 jj) esile, et huvitatud isikud võivad pöörduda oma siseriiklike asutuste kaudu sanktsioonide komitee poole selleks, et nad kustutataks isikute nimekirjast, kellele sanktsioone kohaldatakse, või rahaliste vahendite külmutamisest erandi saamiseks.

138 Resolutsiooni 1267 (1999) lõike 4 punktis b, resolutsiooni 1333 (2000) lõike 8 punktis c ja resolutsiooni 1390 (2002) lõigetes 1 ja 2 osutatud ning resolutsioonide 1526 (2004) ja 1617 (2005) lõigetes 1 korratud sätete alusel peab sanktsioonide

komitee järelikult regulaarselt ajakohastama isikute ja üksuste loetelu, kelle rahalised vahendid tuleb nimetatud Julgeolekunõukogu resolutsioonide kohaselt külmutada.

139 Mis puutub eelkõige üksikjuhtumi läbivaatamise taotlusse, mis on suunatud huvitatud isiku kustutamisele nende isikute loetelust, kellele kohaldatakse sanktsioone, siis 7. novembril 2002 vastu võetud, 10. aprillil 2003 muudetud ja 21. detsembril 2005 läbi vaadatud (oluliste muudatusteta) „[sanktsioonide komitee] tööd reguleeriva[te] eeskirjad[e]" (edaspidi „eeskirjad") 8. jagu pealkirjaga „Loetelust kustutamine" näeb ette järgmist:

„a) Ilma et see rikuks kehtivat menetluskorda, võib [sanktsioonide komitee] loetelusse kantud isik, rühmitus, ettevõtja või üksus esitada riigi valitsusele, kus ta omab alalist elukohta või mille kodanik ta on, taotluse vaadata tema juhtum läbi. Hageja peab selle käigus oma taotlust enda loetelust kustutamiseks põhjendama, esitama kogu asjassepuutuva informatsiooni ja taotlema valitsuse toetust sellele taotlusele.

b) Valitsus, kellele taotlus on esitatud („taotlev valitsus"), peab kontrollima kogu asjassepuutuvat informatsiooni ja seejärel võtma ühendust valitsusega, kes tegi algselt loetelusse kandmiseks ettepaneku („ettepaneku teinud valitsus"), et nõuda täiendavat informatsiooni ja temaga loetelust kustutamise taotluse osas konsulteerida.

c) Valitsus, kes nõudis loetelusse kandmist, võib nõuda täiendavat informatsiooni hageja elukoha- või kodakondsusriigilt. Taotlev valitsus ja ettepaneku teinud valitsus võivad vajaduse korral nende kahepoolsete konsultatsioonide käigus [sanktsioonide komitee] esimehega konsulteerida.

d) Kui taotlev valitsus soovib pärast täiendava informatsiooni kontrollimist loetelust kustutamise taotlust rahuldada, peab ta üritama ettepaneku teinud valitsust veenda esitama [sanktsioonide komiteele] eraldi või teiste valitsustega ühiselt loetelust kustutamise taotluse. Taotlev valitsus võib heakskiitmise menetluse raames esitada [sanktsioonide komiteele] loetelust kustutamise taotluse ettepaneku teinud valitsuse taotlust lisamata.

e) [Sanktsioonide komitee] teeb otsuseid konsensuse alusel. Kui komitee liikmed ei saavuta teatud küsimuses konsensust, viib esimees läbi täiendavaid konsultatsioone, et kokkuleppe saavutamisele kaasa aidata. Kui pärast neid konsultatsioone ei saavutata konsensust, tõstatatakse küsimus Julgeolekunõukogus. Arvestades informatsiooni erilist iseloomu, võib president julgustada küsimuse piiritlemisele kaasaaitamiseks enne otsuse tegemist huvitatud liikmesriikide vahelist kahepoolset infovahetust." [mitteametlik tõlge]

140 Esimese Astme Kohus on juba sedastanud, et nende eeskirjade vastuvõtmise kaudu oli Julgeolekunõukogu kõigil võimalikel juhtudel nõus arvestama sanktsioonide komitee loetelusse kantud isikute põhiõiguste, eelkõige nende kaitseõigusega (kohtuotsused Yusuf, punkt 312, ja Kadi, punkt 265). Julgeolekunõukogu poolt nende õiguste kaitsele omistatud tähtsus tuleneb muuseas selgelt tema resolutsioonist 1526 (2004). Selle resolutsiooni lõikes 18 on sätestatud, et Julgeolekunõukogu „soovitab tungivalt kõikidel riikidel võimalusel teatada [sanktsioonide komitee] loetelusse kantud isikutele ja üksustele [nende vastu] kehtestatud meetmetest, [sanktsioonide komitee] eeskirjadest ja resolutsioonist 1452 (2002)".

141 Kuna eespool kirjeldatud kord ei anna otseselt huvitatud isikutele õigust olla isiklikult ära kuulatud nimetatud komitees, mis on ainus pädev asutus, mis saab vaadata mõne riigi taotlusel nende juhtumi läbi, nii et need isikud sõltuvad peamiselt riikide poolt nende kodanikele võimaldatavast diplomaatilisest kaitsest, siis sellise

õiguse olla ära kuulatud piiramine ei ole rahvusvahelisest avalikust korrast tulenevaid kohustuslikke norme arvesse võttes vastuvõetamatu. Vastupidi, kuna tegemist on rahvusvahelise terrorismi rahastamisele kaasaaitamises süüdistatud isikute või üksuste rahaliste vahendite külmutamisele suunatud otsuste – mis on vastu võetud Julgeolekunõukogu poolt selle sanktsioonide komitee kaudu Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja VII peatüki kohaselt riikide ja regionaalsete organisatsioonide poolt edastatud informatsiooni alusel — põhjendatuse vaidlustamisega, on tavaline, et huvitatud isikute õigust olla ära kuulatud kohaldatakse mitmeastmelise haldusmenetluse raamistikus, milles vaidlustatud määruse II lisas osutatud siseriiklikud asutused mängivad olulist rolli (kohtuotsused Yusuf, punktid 314 ja 315, ning Kadi, punktid 267 ja 268; vt ka analoogia alusel Esimese Astme Kohtu teise koja esimehe 2. augusti 2000. aasta määrus kohtuasjas T-189/00 R: „Invest" Import und Export ja Invest commerce *vs.* komisjon, EKL 2000, lk II-2993).

142 Kuigi sanktsioonide komitee võtab vastu otsuseid konsensuse alusel, on loetelust kustutamise taotluse menetluse tõhusus tagatud ühelt poolt eeskirjade 8. jao punktides b–e ette nähtud selle konsensuse saavutmiseks vajalike erinevate formaalsete konsultatsioonimehhanismidega ja teiselt poolt kõigi ÜRO liikmete, sh selle komitee liikmete kohustusega tegutseda selle menetluse raames heas usus, vastavalt rahvusvahelise õiguse üldpõhimõttele, mille kohaselt kõik kehtivad lepingud on selle pooltele siduvad ja neid tuleb täita heas usus (*pacta sunt servanda*), mis on sätestatud 23. mail 1969 Viinis sõlmitud lepingute õiguse Viini konventsiooni artiklis 26. Selles osas tuleb rõhutada, et eeskirjad kehtivad nende rahvusvahelise õiguse kohustustest tulenevalt vastavalt Julgeolekunõukogu asjaomastele resolutsioonidele kõikide ÜRO liikmete suhtes. Eelkõige tuleneb resolutsiooni 1267 (1999) lõikest 9, resolutsiooni 1333 (2000) lõikest 19 ja resolutsiooni 1390 (2002) lõikest 7, et kõik riigid peavad tegema sanktsioonide komiteega tema ülesannete täitmisel täielikku koostööd, eelkõige edastades temale informatsiooni, mis võib olla nimetatud resolutsioonide kohaselt temale vajalik.

143 Mis puutub täpsemalt taotlevasse valitsusse — valitsus, kellele esitatakse loetelust kustutamise taotlus ning seega enamikul juhtudel huvitatud isiku elukoha või kodakondsuse riigi valitsus —, siis selle loetelust kustutamise menetluse tõhusus on ennekõike tagatud eeskirjade 8. jao punktist b tuleneva taotleva valitsuse kohustusega uurida kogu huvitatud isiku esitatud asjassepuutuvat informatsiooni ja seejärel võtta ühendust valitsusega, kes tegi algselt loetelusse kandmiseks ettepaneku.

144 Selles kontekstis tuleb lisada, et ühenduse liikmesriikidel on erilised kohustused, kui neile esitatakse loetelust kustutamise avaldus.

145 Järelikult, kuna sanktsioonide komitee tõlgendas neis eeskirjades Julgeolekunõukogu asjaomaseid resolutsioone selliselt, et need annavad huvitatud isikutele õiguse esitada nende juhtumi läbivaatamise taotlus selleks, et nad kustutataks vaidlusalusest loetelust, selle riigi valitsusele, kus nad elavad või mille kodanikud nad on (vt eespool punktid 138 ja 139), tuleb vaidlustatud määrust, millega rakendatakse nimetatud resolutsioone ühenduses, tõlgendada ja kohaldada sama moodi (vt selle kohta kohtuotsused Yusuf, punkt 276, ja Kadi, punkt 225). See õigus tuleb seega kvalifitseerida õiguseks, mis on tagatud mitte ainult nimetatud eeskirjades, vaid ka ühenduse õiguskorras.

146 Sellest tuleneb, et nii sellise taotluse kontrollimisel kui ka sellega eeskirjade 8. jao kohaselt kaasneda võivate liikmesriikide vaheliste konsultatsioonide ja demaršide käigus peavad liikmesriigid vastavalt EL artiklile 6 arvestama nii huvitatud isikute põhiõigustega, mis on tagatud EIÕK-s ja mis tulenevad liikmesriikide ühistest riigiõiguslikest tavadest, kui ka ühenduse õiguse üldpõhimõtetega, kuna põhiõiguste austamine ei näi takistavat nende Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirjast tulenevate kohustuste täitmist (vt vastupidi kohtuotsused Yusuf, punkt 240, ja Kadi, punkt 190).

147 Liikmesriigid peavad nii igal võimalusel jälgima seda, et huvitatud isikud saaksid nende asja läbivaatamise taotluse raames siseriiklikes pädevates asutustes oma seisukoha tõhusalt teatavaks teha. Peale selle tuleb neile asutustele jäetavat kaalutlusõigust selles kontekstis kasutada viisil, mis võtab kohaselt arvesse raskusi, mis hagejatel võivad tekkida nende õiguste tõhusa kaitse osas, arvestades nende kohta võetud meetmete erilist konteksti ja eripära.

148 Nii ei ole põhjendatud liikmesriikide keeldumine eeskirjadega ettenähtud läbivaatamise menetluse algatamisest ainult põhjusel, et huvitatud isikud ei suuda oma taotluse toetuseks esitada täpset ja asjaasepuutuvat teavet, kuna nad ei ole saanud konfidentsiaalsuse tõttu tutvuda nende vaidlusalusesse loetelusse lisamise täpsete põhjuste või nende põhjenduste aluseks olevate tõenditega.

149 Sama moodi, arvestades eespool punktis 141 meelde tuletatud põhimõtet, mille kohaselt isikutel ei ole õigust olla isiklikult ära kuulatud sanktsioonide komitees, nii et need isikud sõltuvad peamiselt riikide poolt nende kodanikele võimaldatavast diplomaatilisest kaitsest, peavad liikmesriigid hoolitsema selle eest, et huvitatud isikute juhtum vaadataks nimetatud komitees läbi viivitusteta, õiguspäraselt ja erapooletult, kui see tundub esitatud asjassepuutuva teabe seisukohast objektiivselt põhjendatud.

150 Tuleb lisada, nagu Ühendkuningriigi valitsusele viidates tõi esile Esimese Astme Kohus kohtuotsustes Yusuf (punkt 317) ja Kadi (punkt 270), et huvitatud isikud võivad pöörduda kohtusse, tuginedes taotleva valitsuse riigi siseriiklikule õigusele või vahetult vaidlustatud määrusele, nagu ka sellega rakendatavatele Julgeolekunõukogu asjakohastele resolutsioonidele, kui pädev siseriiklik asutus keeldub lõplikult ja seadusvastaselt tõstatamast nende asja läbivaatamiseks sanktsioonide komitees, ja üldisemalt siis, kui nimetatud siseriiklik asutus rikub huvitatud isikute õigust taotleda nende asja läbivaatamist. Nii tugines nõukogu käesoleva asja kohtuistungil

selles osas ühe liikmesriigi kohtuotsusele, milles nimetatud liikmesriiki kohustati taotlema sanktsioonide komitees asja kiireloomulisuse tõttu kahe isiku nime kustutamist vaidlusalusest loetelust trahvi ähvardusel iga päeva eest (Cour de première instance de Bruxelles'i (Brüsseli esimese astme kohus) (neljas koda) 11. veebruari 2005. aasta otsus kohtuasjas Nabil Sayadi ja Patricia Vinck *vs.* Belgia).

151 Selle kohta tuleb samuti meelde tuletada, et Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktika kohaselt (vt Euroopa Kohtu 8. novembri 2005. aasta otsus kohtuasjas C-443/03: Leffler, EKL 2005, lk I-9611, punktid 49 ja 50 ning viidatud kohtupraktika) tuleb ühenduse õigusnormide puudumisel kehtestada iga liikmesriigi sisemise õiguskorraga kohtumenetluse normid, mille eesmärk on tagada menetluse pooltele ühenduse õigusega antud õiguste kaitse. Euroopa Kohus täpsustas, et sellised normid ei tohi olla ebasoodsamad kui siseriiklikul õiguskorral põhinevate õiguste puhul (võrdväärsuse põhimõte) ja need ei tohi muuta ühenduse õiguskorra alusel antud õiguste kasutamist praktiliselt võimatuks või ülemäära raskeks (tõhususe põhimõte). Tõhususe põhimõte peab suunama siseriiklikku kohut kohaldama oma siseriiklikus õiguskorras ettenähtud menetlusnorme vaid sel määral, mil need ei ohusta asjassepuutuva määruse eesmärki.

152 Sellest järeldub, et siseriiklik kohus peab hagi raames, milles väidetakse, et siseriiklikud pädevad asutused on rikkunud huvitatud isikute õigust nende vaidlusalusest loetelust kustutamisele suunatud asja läbivaatamisele, põhimõtteliselt kohaldama oma siseriiklikku õigust, jälgides samas ühenduse õiguse tõhusat tagamist, mis võib teda suunata jätma vajadusel kohaldamata mõne seda takistava sellise siseriikliku normi (vt eespool punktis 151 viidatud kohtuotsus Leffler, punkt 51 ja viidatud kohtupraktika) nagu normi, mis välistab kohtuliku kontrolli siseriiklike asutuste keeldumise üle tegutseda eesmärgiga tagada nende kodanike diplomaatiline kaitse.

153 Käesolevas asjas väitis hageja kohtuistungil, et Iiri ametiasutused teatasid talle 10. oktoobri 2005. aasta kirjas, et tema 5. veebruaril 2004 esitatud taotlus kustutada ta vaidlusalusest loetelust oli neis ametiasutustes jätkuvalt kontrollimisel. Kui hageja soovib sellega omakorda viidata Iiri ametiasutuste ausa koostöö puudumisele, siis peab ta vajadusel kasutama siseriiklikul õigusel põhinevaid kohtuliku kaitse võimalusi, millest oli eespool juttu.

154 Igal juhul, sellisest koostöö puudumisest — kui eeldada, et see on tõendatud — ei tulene kuidagi, et eeskirjades ettenähtud loetelust kustutamise menetlus on iseenesest ebaefektiivne (vt analoogia alusel Esimese Astme Kohtu presidendi 15. mai 2003. aasta määrus kohtuasjas T-47/03 R: Sison *vs.* nõukogu, EKL 2003, lk II-2047, punkt 39 ja viidatud kohtupraktika).

155 Neil tingimustel ei ole põhjust muuta Esimese Astme Kohtu kohtuotsustes Yusuf ja Kadi esitatud seisukohta hageja argumentide osas, mida ta väljendas täpsemalt kohtuistungil ja mis puudutasid huvitatud isikute kohtulikus kaitses kindlakstehtud lünkade vastuolu *ius cogens*'iga.

156 Lõpetuseks, selles osas, milles kohtuotsused Yusuf ja Kadi ei sisalda vastust hageja argumendile, mille kohaselt ÜRO liikmesriigid ei ole kohustatud kohaldama üks ühele meetmeid, mida Julgeolekunõukogu „kutsub" neid võtma, on põhjendatud Ühendkuningriigi selle kohta esitatud vastuväide, et Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja artikkel 39 teeb vahet „soovitustel", mis ei ole kohustuslikud, ja „otsustel", mis on kohustuslikud. Käesolevas asjas on resolutsiooni 1333 (2000) lõike 8 punktis c ettenähtud sanktsioonid vastu võetud „otsuse" vormis. Sama moodi „otsusta[s]" Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1390 (2002) lõikes 1 jätkata nimetatud sättes „kehtestatud" meetmeid. See argument tuleb seega samuti tagasi lükata.

157 Eespool esitatud põhjendusi arvestades tuleb teise väite teine ja kolmas osa tagasi lükata. Seega tuleb see väide tervikuna tagasi lükata.

Kolmas väide, mis põhineb olulise menetlusnormi rikkumisel

Poolte argumendid

158 Hageja väidab, et kuna nõukogu ei esitanud adekvaatseid põhjusi, miks ta leidis, et käeolevas asjas tuli vastu võtta pigem ühenduse kui siseriiklikud õigusnormid, on ta rikkunud olulist menetlusnormi. Selle kohta vaidlustatud määruse neljandas põhjenduses väljendatud põhjus, s.o „eelkõige konkurentsimoonutuste vältimise" eesmärk, ei ole faktidega põhjendatud.

159 Nõukogu ja Ühendkuningriik leiavad, et käesolev väide kattub väitega, mis põhineb subsidiaarsuse põhimõtte rikkumisel, ning viitavad oma selgitustele, mis on esitatud vastuseks viimati nimetatud väitele. Mis puutub hageja väitesse, et vaidlustatud määruses ei esitata põhjuseid, miks ühenduse meetmeid peeti kohaseks ja vajalikuks, siis Ühendkuningriik eitab, et see on nii, arvestades nimetatud määruse põhjendusi. Mis puutub sellesse, et hageja viitab täpsemalt põhjendamisveale seoses väidetava eesmärgiga vältida konkurentsimoonutust, siis nõukogu väidab, et vaidlustatud määruse põhjendusi tuleb kontrollida tervikuna, mitte eraldi ühte lauset põhjenduste ühel leheküljel.

Esimese Astme Kohtu hinnang

160 Selles väites viitab hageja kahele põhjendamisveale.

161 Esiteks heidab ta nõukogule ette, et see ei põhjendanud piisavalt, miks ta leidis, et käesolevas asjas tuleb vastu võtta ühenduse, mitte siseriiklikud õigusnormid.

162 See väide ei ole põhjendatud, kuna vaidlustatud määruse volitused viitavad ühelt poolt EÜ artiklitele 60, 301 ja 308 ning teiselt poolt ühisele seisukohale 2002/402. Kuigi Esimese Astme Kohus leidis kohtuotsustes Yusuf (punkt 138) ja Kadi (punkt 102), et vaidlustatud määruse preambul on selles küsimuses eriti napisõnaline, on selline põhjendus siiski piisav. Mis puutub eesmärkidesse, mistõttu selles ühises seisukohas leiti, et oli vaja ühenduse meetmeid, siis need on liidu, mitte ühenduse eesmärgid. Need ei pidanud seega olema väljendatud ühenduse õigusaktis eneses.

163 Teiseks väidab hageja, et vaidlustatud määruse neljandas põhjenduses väljendatud eesmärk, s.o „konkurentsimoonutuste vältimise" eesmärk, ei ole faktiliste asjaoludega põhjendatud.

164 Esimese Astme Kohus leidis kohtuotsustes Yusuf (punktid 141 ja 150) ja Kadi (punktid 105 ja 114), et väide konkurentsi kahjustamise ohu kohta, mille vältimine oli vaidlustatud määruse preambuli kohaselt selle määruse esemeks, ei ole veenev ning et seega ei saanud käesolevas asjas käsitletavad meetmed toetuda EÜ artikli 3 lõike 1 punktides c ja g osutatud eesmärgile.

165 Siiski, nagu märgib õigesti nõukogu, tuleb määruse põhjendusi kontrollida tervikuna. Kohtupraktika kohaselt ei või vormiline puudus, mis seisneb asjaolus, et määruse põhjenduses on ära toodud ebaõiged faktilised asjaolud, kaasa tuua selle tühistamist, kui teistest põhjendustest nähtub iseenesest, et akt on põhjendatud (Euroopa Kohtu 20. oktoobri 1987. aasta otsus kohtuasjas 119/86: Hispaania *vs.* nõukogu ja komisjon, EKL 1987, lk 4121, punkt 51, ning Esimese Astme Kohtu 21. jaanuari 1999. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-129/95, T-2/96 ja T-97/96: Neue Maxhütte Stahlwerke ja Lech-Stahlwerke *vs.* komisjon, EKL 1999, lk II-17, punkt 160). Käesolevas asjas on see nii.

166 Selle kohta tuleb meelde tuletada, et EÜ artikli 253 järgi nõutud põhjendused peavad näitama selgelt ja ühemõtteliselt nõukogu kaalutlusi, nii et asjaomased isikud võiksid tutvuda võetud meetmete põhjendustega ning ühenduste kohus võiks teostada oma kontrolli. Põhjendamiskohustuse järgimist tuleb hinnata mitte ainult akti sõnastust, vaid ka selle tausta ning kõiki vastavat küsimust reguleerivaid õigusnorme arvesse võttes. Kui õigusakt, nagu antud juhul, on mõeldud üldiseks kohaldamiseks, võib põhjendustes piirduda viitamisega ühelt poolt määruse vastuvõtmist tinginud olukorrale tervikuna ja teiselt poolt akti üldistele eesmärkidele (vt Euroopa Kohtu 10. jaanuari 2006. aasta otsus kohtuasjas C-344/04: International Air Transport Association jt, EKL 2006, lk I-403, punktid 66 ja 67 ning viidatud kohtupraktika).

167 Käesolevas asjas vastavad vaidlustatud määruse volitused ja eelkõige selle esimene kuni seitsmes põhjendus täielikult neile nõudmistele, nagu nähtub kohtuotsustest Yusuf (punktid 158 jj) ja Kadi (punktid 122 jj).

168 Peale selle, kuna vaidlustatud määrus määrab oma I lisas hageja nimeliselt kindlaks kui isiku, kellele tuleb üksikmeetmena kohaldada rahaliste vahendite külmutamist,

on see piisavalt põhjendatud viitega selle artiklis 2 vastavale kindlaksmääramisele sanktsioonide komitee poolt.

169 Eeltoodust järeldub, et kolmas väide tuleb tagasi lükata.

170 Kuna ükski hageja poolt oma hagi toetuseks esitatud väide ei ole põhjendatud, tuleb hagi jätta rahuldamata.

Kohtukulud

171 Kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna hageja on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud vastavalt nõukogu taotlusele temalt välja mõista.

172 Kodukorra artikli 87 lõike 4 esimese lõigu alusel kannavad menetlusse astuvad liikmesriigid ja institutsioonid ise oma kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ESIMESE ASTME KOHUS (teine koda)

otsustab:

1. **Jätta hagi rahuldamata.**

2. **Mõista nõukogu kohtukulud välja hagejalt, kes ühtlasi kannab ise oma kohtukulud.**

3. **Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik ning komisjon kannavad ise oma kohtukulud.**

Pirrung Forwood Papasavvas

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 12. juulil 2006 Luxembourgis.

Kohtusekretär

E. Coulon

Koja esimees

J. Pirrung

Sisukord

Õiguslik raamistik ... II - 2150

Vaidluse taust ... II - 2154

Menetlus ... II - 2168

Poolte nõuded ... II - 2170

Faktilised asjaolud ... II - 2171

Õiguslik käsitlus ... II - 2171

1. Vastuvõetavus ... II - 2171

Poolte argumendid ... II - 2171

Esimese Astme Kohtu hinnang ... II - 2172

2. Põhiküsimus ... II - 2177

Esimene väide, mis põhineb pädevuse puudumisel ning võimu kuritarvitamisel ... II - 2177

Poolte argumendid ... II - 2177

Esimese Astme Kohtu hinnang ... II - 2178

Teine väide, mis põhineb subsidiaarsuse, proportsionaalsuse ja inimõiguste kaitse üldpõhimõtete rikkumisel ... II - 2179

Poolte argumendid ... II - 2179

Esimese Astme Kohtu hinnang ... II - 2182

— Teise väite esimene osa, mis põhineb subsidiaarsuse põhimõtte rikkumisel ... II - 2183

— Teise väite teine ja kolmas osa, mis põhinevad proportsionaalsuse ja inimõiguste kaitse põhimõtete rikkumisel ... II - 2185

Kolmas väide, mis põhineb olulise menetlusnormi rikkumisel ... II - 2205

Poolte argumendid ... II - 2205

Esimese Astme Kohtu hinnang ... II - 2206

Kohtukulud ... II - 2208